

Хмельницький національний університет
Факультет технологій та дизайну
Кафедра дизайну

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

перший (бакалаврський)
Освітній рівень.

ДИЗАЙН ІЛЮСТРАЦІЙ ТА ВЕРСТКА ЗБІРКИ ТВОРІВ ОСТАПА ВИШНІ «ЛИСТ ІЗ СЕЛА»

Галузь знань 02 Культура і мистецтво
Шифр і назва галузі знань
Спеціальність 022 Дизайн
Шифр і назва спеціальності

Шифр ДРДЗ. 2021141.03.24.ПЗ

Виконав: студент 4 курсу, групи ДЗН-20-3 Ростислав САПРУН

Керівник: кандидат технічних наук, доцент Ельвіра БАЗИЛЮК

Нормоконтролер: викладач кафедри дизайну Павло ГОРНИЙ

До захисту допускаю:
Зав. кафедри дизайну

 Ельвіра БАЗИЛЮК

13 червня 2024 р.

Хмельницький, 2024

Хмельницький національний університет
(нове найменування навчального закладу)
Факультет _____ технологій і дизайну
Освітній рівень _____ перший (бакалаврський)
Галузь знань _____ 02 Культура і мистецтво
(цифра і назва)
Спеціальність _____ 022 Дизайн
(цифра і назва)
Освітня програма _____ Дизайн

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувачка кафедри дизайну
Ельвіра Ельвіра БАЗИЛЮК
15 лютого 2024р

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Сапрун Ростислав Романович
(прізвище, ім'я)

1. Тема роботи: «Дизайн ілюстрацій та верстка збірки творів Остапа Вишні
«Лист із села»»

Керівник проекту _____ Базилюк Е.В., к.т.н, доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від 15.02 2024 р., № 8.

2. Строк подання студентом закінченої роботи 1 червня 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: твори Остапа Вишні, назва збірки творів «Лист із села»

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
Вступ _____

розділ 1 – Обґрунтування вихідних даних про проектування збірки художніх творів Остапа Вишні _____

розділ 2 – Ретроспектива теми _____

розділ 3 – Творча розробка збірника творів Остапа Вишні _____

Висновки _____

Додатки _____

5. Перелік графічного матеріалу _____ банер з художнім проектом (розмір 2,0x1,5м) _____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

7. Дата видачі завдання 15.02.2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітки
1	Аналіз та обґрунтування вихідних даних до проектування об'єкта	15.02-20.03.2024	
2	Дослідження ретроспективи теми	21.03-10.04.2024	
3	Творча розробка персонажів, опрацювання ескізної пропозиції	11.04-5.05.2024	
4	Розробка анімації	6.05 – 10.05.2024	
5	Дизайн сувенірної продукції	10.05-12.05.2024	
6	Оформлення пояснювальної записки та банера	13-31.05.2024	

Студент

(підпис)

Ростислав САПРУН

Керівник роботи

Ельвіра БАЗИЛЮК

АНОТАЦІЯ

до кваліфікаційної роботи освітнього рівня «Бакалавр»
на тему: «Розробка дизайну ілюстрацій та верстка збірки творів Остапа Вишні
"Лист із села"»

студента групи ДЗН-20-3 Сапруна Р.Р.
керівник – к.т.н., доцент Базилюк Е.В.

Обсяг пояснювальної записки — 70 сторінок, 33 рисунки, 4 додатків, 27 джерела посилання. Обсяг графічної частини — обсяг графічної частини – банер розмір 2,0x1,5м

ЗБІРКА, КНИЖКОВА ІЛЮСТРАЦІЇ, ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНЄ ВИДАННЯ, ОСТАП ВИШНЯ, ТИПОГРАФІКА, ТВОРИ

В кваліфікаційній роботі розроблено дизайн збірки творів Остапа Вишні «Лист із села». В ході виконання кваліфікаційної роботи проведено аналіз вимог до дизайну літературно-художніх творів, проведено історичний огляд оформлення виданих раніше збірок творів Остапа Вишні. Дизайн збірника орієнтований на читачів віком від 14 років. В збірку творів «Лист з села» включено 26 творів.

Розроблено концепцію збірки творів, варіанти обкладинки, 19 ілюстрацій до 10 творів. Розроблено макет збірки. Збірка виготовлена в матеріалі.

31.05.24

Дата

Ростислав САПРУН

підпис

ЗМІСТ

Вступ.....	5
1 Обґрунтування вихідних даних про проектування збірки художніх творів Остапа Вишні.....	7
1.1 Характеристика об'єкта проектування.....	7
1.2 Аналітичне дослідження вимог до дизайну об'єкта.....	14
2 Ретроспектива теми.....	22
2.1 Історичний огляд ретроспективи дизайну книг.....	22
2.2 Ілюстрація в літературно-художніх виданнях.....	31
2.3 Огляд виданих збірників творів Остапа Вишні	39
3 Творча розробка збірника творів Остапа Вишні.....	49
3.1 Вибір та обґрунтування концепції збірки творів Остапа Вишні.....	49
3.2 Розробка варіантів творчих ідей.....	51
3.3 Обґрунтування розробки головної ідеї дизайну збірки творів	58
Висновки.....	63
Перелік джерел посилань.....	66
Додаток А. Аналогів збірників творів Остапа Вишні.....	70
Додаток Б. Розроблені ескізи по творах Остапа Вишні.....	73
Додаток В. Друк для перевірки.....	77
Додаток Г. Фотографія банера до кваліфікаційної роботи.....	80

ВСТУП

Збірник творів художньої літератури відіграє надзвичайно важливу роль у комунікації з аудиторією, даючи змогу читачам зануритися у світ автора. Завдяки кольорам, композиції, графічним ілюстраціям та загальному вигляду, збірник може зацікавити та вразити глядача ще до того, як він прочитає твори всередині. Крім того, він може передати конкретну інформацію про події в творах, створювати певний настрій або емоційну атмосферу, що робить його надзвичайно потужним інструментом у руках дизайнера.

У світі книговидавництва збірники творів мають величезне значення. Їхні обкладинки є першим, що бачить читач, і здатні викликати інтерес до творів автора або створити певну атмосферу. Ілюстрований збірник може бути яскравим та барвистим або, навпаки, темним та загадковим, залежно від задуму автора та дизайнера. У випадку зі збірником творів Остапа Вишні «Лист із села» важливо передати атмосферу легкості та гумору. Завдяки правильно підібраним кольорам, ілюстраціям, шрифтам та обкладинці, збірник може залучити глядача та змусити його зацікавитися світом творів у ньому.

Об'єкт дослідження – збірник художніх творів Остапа Вишні.

Предмет дослідження – художньо-технічне оформлення збірника художніх творів українського письменника Остапа Вишні.

Мета кваліфікаційної роботи – розробка дизайну та верстка збірки творів Остапа Вишні «Лист із села». Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі **завдання**:

1. Проаналізувати вимоги до збірки художніх творів.
2. Проаналізувати дизайн виданих раніше збірок творів Остапа Вишні.
3. Виявити сучасні тенденції в оформленні збірок художніх творів.
4. Розробити дизайн обкладинки збірки
5. Розробити ілюстрації до творів Остапа Вишні.
6. Зверстати збірник творів Остапа Вишні.

Методи дослідження: теоретичний аналіз для обґрунтування вихідних даних до розробки збірника художніх творів, системні та порівняльні методи дослідження.

Практичне значення отриманих результатів. Розроблено дизайн макет поліграфічного видання збірки творів українського письменника Остапа Вишні «Лист із села», що може сприяти поширенню серед молоді знань про українську культуру, гумор, цінності.

Структура й обсяг роботи: Кваліфікаційна робота складається з пояснювальної записки і банера 1500x2000см. Пояснювальна записка виконана на 70 сторінках друкованого тексту, містить 33 рисунків, 4 додатків та список використаних джерел з 27 найменувань.

1 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИХІДНИХ ДАНИХ ПРО ПРОЕКТУВАННЯ ЗБІРКИ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ ОСТАПА ВИШНІ

1.1 Характеристика об'єкта проектування

Книги - це джерело знань, розваг і незабутніх пригод. Вони є невичерпним джерелом інформації, що допомагає нам розширювати свій кругозір, поглиблювати знання і розвивати креативне мислення[1].

Цільове призначення видань може бути різноманітним і включати такі групи:

- Офіційні видання
- Наукові видання
- Науково-популярні видання
- Науково-виробничі видання
- Виробничо-практичні видання
- Нормативні виробничо-практичні видання
- Виробничо-практичні видання для аматорів
- Навчальні видання
- Громадсько-політичні видання
- Довідкові видання
- Видання для організації дозвілля
- Рекламні видання
- Літературно-художні видання
- Словники
- Енциклопедії
- Довідники
- Інформаційні видання
- Бібліографічні видання

Кожна книга має свою власну цінність і може вплинути на наше життя, змінити наше сприйняття світу або просто подарувати нам кілька годин

захоплюючого читання. Книги - це не лише джерело знань, але й джерело задоволення та невичерпної творчої інспірації[1].

Збірник оповідань Остапа Вишні, належить до художньо-літературного видання, що має свої особливості.

Важливим елементом деяких літературно-художніх видань є ілюстрації, що супроводжують текст. Ці ілюстрації можуть доповнювати атмосферу та аудієнцію твору, надаючи читачеві додаткове візуальне уявлення про події та персонажі. Вони можуть бути виконані різними художніми техніками, такими як гравюра, літографія, акварель, олівець тощо.

Формат літературно-художніх видань дозволяє виявити художню цінність та красу кожного видання. Від обкладинки до ілюстрацій всередині, кожен аспект дизайну може впливати на візуальне сприйняття та естетичне задоволення читача. Деякі видання можуть бути витонченими та мистецькими, інші - яскравими та енергійними, але кожне з них може створювати унікальний візуальний досвід.

Формат літературно-художнього видання може варіюватися від традиційних книг у твердій обкладинці до електронних чи аудіоформатів. Кожен формат має свої переваги та особливості, що впливають на спосіб сприйняття тексту та ілюстрацій читачем. Тверда обкладинка може надати книзі елегантний вигляд, тоді як електронний формат може забезпечити більшу доступність та зручність для читання.

Літературно-художні видання можна також поділити в напрямленнях на три категорій: наукове літературно-художнє видання, науково-масове літературно-художнє і масове літературно-художнє

Наукове літературно-художнє складаються з творів художньої літератури, які підготовлені з максимальною повнотою, з урахуванням попередніх редакцій і варіантів. Вони ретельно прокоментовані та призначені для дослідницької роботи з творами[1].

Науково-масове літературно-художнє містять найзначніші твори письменника, які супроводжуються вступною статтею, примітками, коментарями і призначені для поглибленого вивчення творчості письменника.

Масове літературно-художнє містять окремі твори письменника, зазвичай без вступної статті, приміток чи коментарів. Вони призначені для широкого кола читачів і часто представляють собою доступний варіант для тих, хто цікавиться літературою, але не глибоко поглиблюється в її дослідженнях[2].

Щодо вікових категорій, можна виділити такі:

Вікова група (0-6) років: Книги для цієї вікової групи зазвичай мають яскраві зображення та мінімальний текст (рис. 1.1). Шрифт зазвичай великий та легко читабельний. Дизайн спрощений і орієнтований на привернення уваги дитини, з використанням яскравих кольорів та привабливих образів.

Рисунок 1.1 – Розворот дитячої книги «Залізний вовк» (1992)

художник Наталія Кохаль

Вікова група (7-12) років: Книги для цієї вікової групи можуть мати менше ілюстрацій, але вони все ще графічно насичені (рис. 1.2). Шрифт може бути середнього або великого розміру, а дизайн включає більше тексту і складніші композиції. Зображення можуть використовуватися для підтримки тексту, але не заважають йому.

Рисунок 1.2 – Розворот книги для дітей 7+ років «Хоробрий кравець» художники Ольга і Андрій Дугіни

Вікова група (13-18) років: Для підлітків шрифт може бути середнього розміру, а кількість ілюстрацій зазвичай зменшується (рис. 1.3). Дизайн книги стає більш стриманим та суворим, але все ще може включати ілюстрації, які підкреслюють ключові моменти в тексті[3].

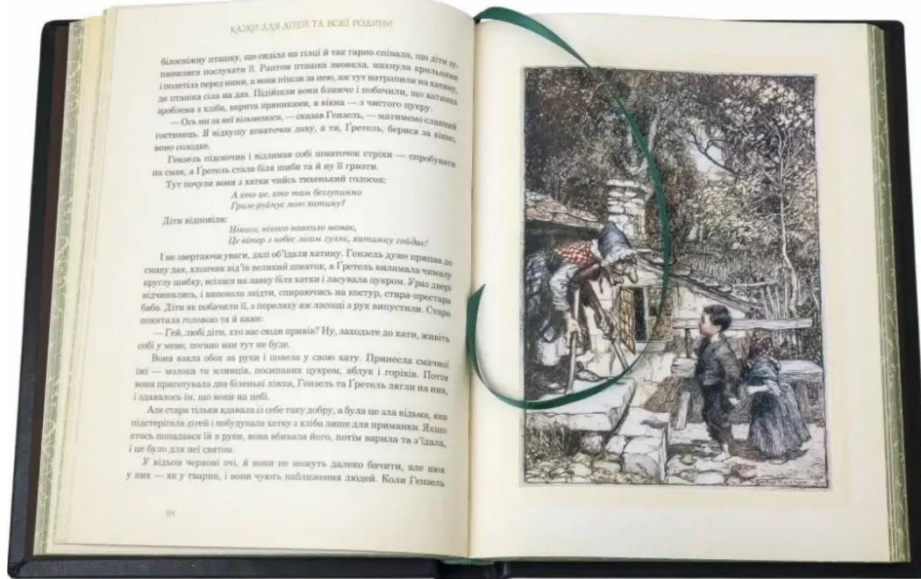

Рисунок 1.3 – Розворот книги Братів Грімм "Казки для дітей та всієї родини" равець» художник Артур Рекхем

Вікова група (19+) років: Для дорослих шрифт зазвичай має стандартний розмір, ілюстрації можуть бути малочисельними або відсутніми (рис. 1.4). Дизайн книги орієнтований на текст та його зручність для читання, з фокусом на оформленні обкладинки та типографії.

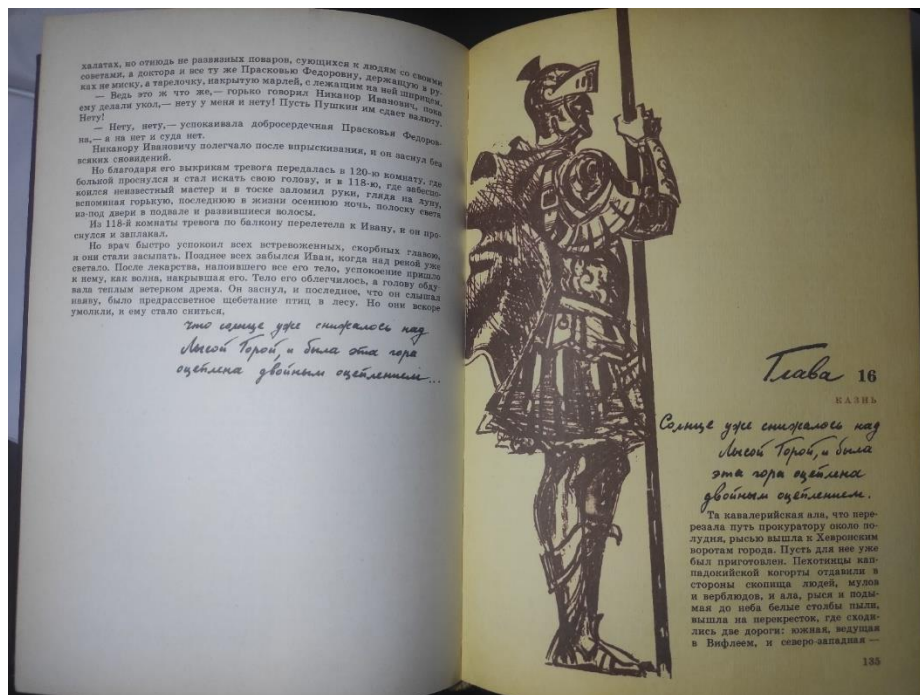

Рисунок 1.4 – Розворот книги Михайла Булгакова «Майстер і Маргарита» художник Андрій Харшак

Ці вікові групи є основні, на які має орієнтуватися дизайнер, при верстці книги. Отже, збірка творів Остапа Вишні – це художній твір гумористичного характеру, орієнтований на читачів 14+.

Будова книги складається з різних компонентів, кожен з яких виконує свою унікальну функцію (рис. 1.5). Від авантитулу до екслібрису, кожен елемент має своє місце й значення. Авантитул та контритул надають загальну інформацію про книгу, включаючи назву, видавництво та інші відомості, що сприяють зорієнтуванню читача. Титульний аркуш і фронтиспис представляють бібліографічні дані видання, в той час як шмуцтитул та зміст структурують матеріал і вказують на розділи та розділи книги[5].

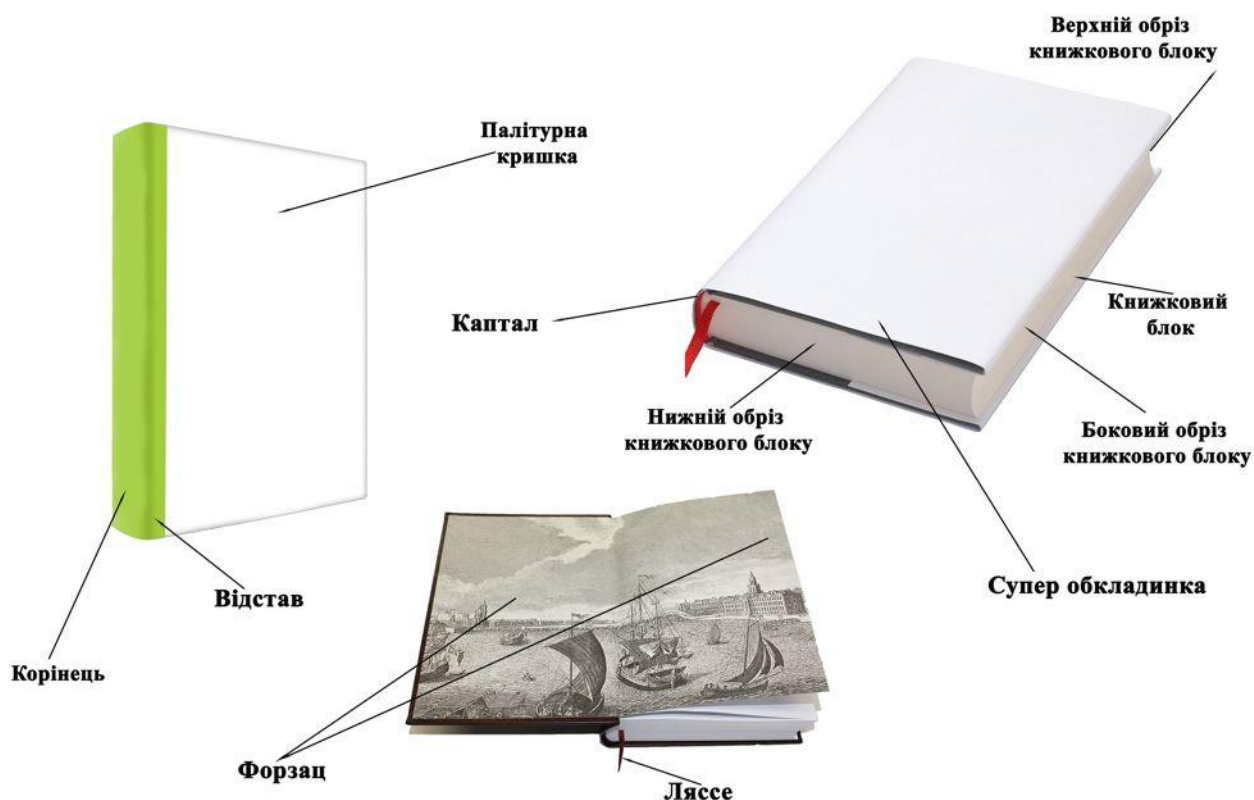

Рисунок 1.5 – Будова книги

Також варто розглянути детальніше структурні компоненти книги, оскільки вони є ключовими елементами, що становлять основу для дизайну та верстки.

Структура збірника оповідань може бути дуже різноманітною, що відображається у різних способах організації матеріалу. Деякі збірки можуть віддавати перевагу хронологічному розташуванню оповідань, інші можуть групувати їх за темами, жанрами або характеристиками персонажів. Крім того, обсяг збірок може суттєво відрізнятися: від невеликих збірок, що містять лише кілька оповідань, до великих, що включають десятки чи сотні творів.

Додаткові матеріали, такі як передмови, післямови, авторські коментарі, біографії авторів чи ілюстрації, можуть також впливати на структуру збірника. Вони додають контекст та додаткову інформацію, яка може поглибити розуміння та сприйняття оповідань[6].

Зміст збірника може включати такі елементи

1. Вступні матеріали
2. Таблиця змісту
3. Оповідання
4. Заклучні матеріали або рецензія
5. Бібліографія або посилання

Крім того, різні редактори можуть мати свої власні підходи до структури збірок, що призводить до різних варіацій організації та презентації матеріалу. Це може залежати від їхніх персональних уподобань, стратегій видавництва або специфічних вимог проекту [5].

Отже, різноманітність структур збірників свідчить про те, що кожна збірка може мати унікальну організацію, яка відображає індивідуальність авторів, редакторів та видавництва.

Шрифт повинен бути легко читабельним, щоб забезпечити комфортне читання без напруження для очей. Важливо обрати шрифт з відповідними пропорціями та між символічним інтервалом, щоб текст був зручним для читання та не виглядав перенавантаженим[6].

1.2 Аналітичне дослідження вимог до дизайну збірки оповідань

Дизайн збірника творів, яка належить до неперіодичних видань, повинен бути реалістичним і відповідати технічним можливостям друкарської продукції. Це означає, що він повинен бути створений з урахуванням технічних обмежень, таких як тип паперу, можливості друкарських машин, інші виробничі параметри.

З іншого боку, дизайн також має бути привабливим та функціональним для читачів. Він повинен привертати увагу своєю естетикою, створювати позитивне перше враження та відображати зміст книги. Крім того, дизайн повинен бути зручним для читання, з відповідною організацією тексту, шрифтами та іншими елементами, що полегшують сприйняття і забезпечують комфортне читання для читачів.

Отже, успішний дизайн збірки оповідань поєднує в собі технічну реалістичність з привабливістю та функціональністю, забезпечуючи якісне виготовлення та зручне використання для читачів.

Елементи книги є важливими складовими, які створюють її структуру та забезпечують зручність користування. Які складається з:

На кожному кроці важливо враховувати будову книги при її друку, оскільки це забезпечує якість та зручність користування. Правильна компоновка сторінок, використання відповідного типу паперу та оформлення забезпечують зручність читання, а якісна друкована смужка та чіткі ілюстрації надають книзі професійний вигляд. Крім того, книжковий блок, корінець та палітурна кришка забезпечують міцність та тривалість експлуатації. Орієнтування на будову книги під час її друку допомагає виробникам створити продукт високої якості, який задовольнить потреби читачів і підвищить репутацію видавництва[4].

Зазвичай рекомендується використовувати класичні, антиквенні шрифти для довгих текстів, такі як Times New Roman, Garamond або Baskerville. Для

заголовків та підзаголовків можна використовувати більш виразні, (рис. 1.6) гротескні шрифти.

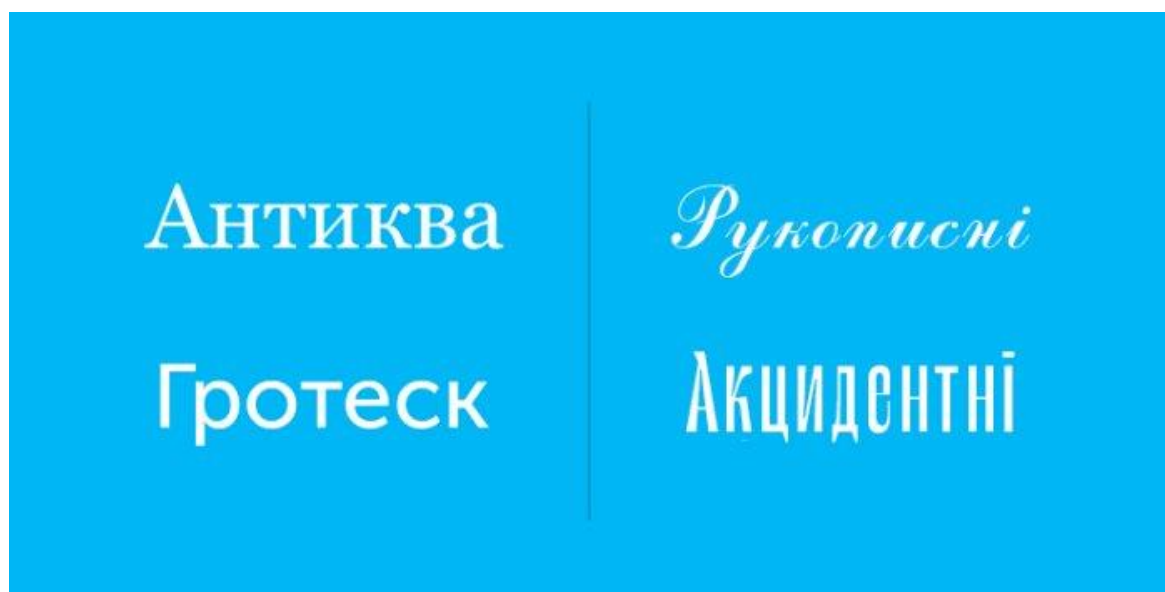

Рисунок 1.6 – Приклади стилів шрифтів

Розмір шрифту повинен бути достатньо великим, щоб забезпечити зручне читання, зазвичай в межах 8-14 пунктів для основного тексту, залежно від конкретного шрифту та стилю книги. Дитячі книги можуть мати шрифт на 2-4 пункти більший, щоб допомогти дітям краще зосередитися на буквах, особливо якщо вони ще не привикли читати[7].

Важливо також враховувати інтерліньяж (leading) - відстань між рядками. Він повинен бути достатньо великим, щоб забезпечити зручну читабельність тексту

Текст зазвичай друкується чорним кольором на білому або кремовому фоні, що забезпечує максимальну контрастність і читабельність

Зміст це список глав, розділів або тематичних частин книги разом з відповідними номерами сторінок.

Шмуцтитули це заголовки розділів або глав, що розташовані у боковому колонтитулі сторінки.

Спускова смуга це лінія або графічний елемент, що розташований у верхній частині сторінки і відокремлює тексти різних розділів або частин.

Нумерація сторінок це порядкові номери сторінок, що розміщені у нижній частині сторінки.

Засоби навігації в книзі використовуються для полегшення читачеві орієнтування у тексті та швидкого доступу до певних розділів або сторінок. Вони мають різні форми та функції. Ці засоби навігації сприяють зручності читання та роблять книгу більш доступною для читача.

М'яка (паперова) обкладинка є звичайним вибором для видань з невеликим обсягом або масових видань (рис. 1.6). Її дешевше виготовлення та легкість надають книзі гнучкості, що робить її зручною для повсякденного використання. Така обкладинка дозволяє значно знизити витрати на виробництво книги, що, в свою чергу, зменшує її кінцеву вартість для споживача. Однак, через свою м'якість, паперова обкладинка є менш стійкою до механічних пошкоджень. Крім того, такі книги часто мають проблеми з відкриттям на 180 градусів, що може створювати незручності під час читання.

Натомість, тверда (палітурна) обкладинка [7]. Виготовлення такої обкладинки потребує більше ресурсів та є дорожчим, однак результат виправдовує витрати. Тверда обкладинка забезпечує кращий захист внутрішніх сторінок від пошкоджень і впливу навколишнього середовища, значно продовжуючи термін служби книги. Крім того, вона додає книзі привабливішого зовнішнього вигляду, підкреслюючи її статус та цінність. Книги з твердою обкладинкою зазвичай виглядають більш презентабельно на полицях, що робить їх відмінним вибором для колекціонерів та як подарунок.

Вибір між м'якою та твердою обкладинкою залежить від призначення видання та бюджету на його виготовлення. Якщо метою є масове розповсюдження та доступність для широкої аудиторії, м'яка обкладинка є оптимальним вибором. Якщо ж книга призначена для тривалого зберігання, колекціонування або як подарунок, то тверда обкладинка стане кращим варіантом, забезпечуючи додаткову цінність та естетичну привабливість.

Тверда
обкладенка

М'яка
обкладенка

Рисунок 1.6 – Приклади твердої та м'якої обкладинки

Щодо типу зшивання, клейове зшивання часто використовується для м'яких обкладинок. Воно дозволяє виготовити видання за доступною ціною, але з часом може призвести до розпадання книги. На відміну від цього, підшивання (шви в книжці) довговічніше і менш схильне до розпадання, але його виготовлення дорожче, і воно має обмежену гнучкість.

Ще одним популярним методом є зшивання зошитами. У цьому випадку книга складається з кількох зошитів, кожен з яких зшитий окремо, а потім усі вони об'єднуються в одну книгу. Такий метод забезпечує значну довговічність і гнучкість, роблячи книгу зручною для використання і читання, а також підвищуючи її стійкість до розпадання[5].

Також існують книги, скріплені скріпкою або пружиною. Книги, скріплені скріпкою (звичайно металевою), зазвичай використовуються для невеликих за обсягом видань, таких як буклети, журнали або зошити. Цей метод є

економічним і швидким, але не забезпечує високу довговічність і не підходить для товстих книг.

Книги, скріплені пружиною (спіральною або кільцевою), популярні для різних довідників, календарів, робочих зошитів та інших видань, де потрібна можливість розгортання сторінок на 360 градусів. Таке зшивання забезпечує велику гнучкість і зручність у використанні, але також може бути менш довговічним порівняно з іншими методами зшивання, особливо при частому використанні.

Вибір паперу для книги є ключовим етапом при розробці дизайну та верстці, оскільки він впливає на якість друку, зовнішній вигляд і відчуття книги під час читання. Важливо враховувати різні властивості паперу, такі як вага, товщина, текстура та колір, а також його вплив на зручність та естетику книги.

Вага паперу вимірюється у грамах на квадратний метр (г/м^2) і вказує на його щільність. Легший папір (наприклад, 60-80 г/м^2) зазвичай використовується для масових видань, так як він дешевший у виготовленні та знижує вагу книги. Папір (наприклад, 100-150 г/м^2) частіше використовується для преміальних видань, оскільки він забезпечує кращу якість друку та стійкість до зносу[8].

Товщина паперу впливає на вигляд та відчуття книги в руках читача. Тонкий папір може забезпечити більш елегантний зовнішній вигляд книги, але меншу стійкість до зносу. Товстіший папір може надати книзі більшу вагу та відчуття якості, але може зробити книгу важчою і менш зручною для переносу.

Текстура паперу може бути гладкою, матовою, або мати різноманітні рельєфні візерунки. Гладка поверхня паперу зазвичай використовується для книг з великою кількістю тексту, оскільки вона забезпечує чітке та рівномірне друкування тексту. Матова або рельєфна поверхня може додати текстурність та естетичність книзі, але може вплинути на чіткість друку.

Кольоровий папір може бути використаний для створення ефектних елементів дизайну або підкреслення тематики книги. Білий або кремовий папір є загальним вибором для більшості книг, оскільки вони забезпечують чистий та легко читабельний фон для тексту.

Стійкість при експлуатації є також важливим аспектом. Вибираючи папір, варто звернути увагу на його стійкість до втрати кольору з часом, особливо для книг, які призначені для тривалого зберігання. Деякі типи паперу мають вбудовану захисну обробку, яка забезпечує додаткову стійкість до старіння.

Найбільш розповсюджені типи матеріалу, які використовуються для друку книг, є офсетний папір завдяки його високій якості друку та доступності. Цей тип паперу має дуже гладку поверхню, що дозволяє отримувати чіткі зображення та текст. Офсетний папір ідеально підходить для друку книг з великою кількістю тексту, оскільки він забезпечує рівномірне нанесення чорнила і дозволяє отримувати високу якість друку.

Матовий папір має матову текстуру, що додає книзі естетичності та зменшує відблиски під час читання. Цей тип паперу часто використовується для літературних видань, особливо якщо вони мають багато ілюстрацій або фотографій.

Газетний папір зазвичай використовується для масових видань, таких як газети та журнали, через його низьку вартість та велику тиражність. Він має тонку та недорогу текстуру, що робить його ідеальним для широкого розповсюдження.

Кремовий папір має кремовий відтінок, який надає книзі теплоти та затишку. Він часто використовується для видань, які мають античний або класичний стиль, або для створення атмосфери затишку.

Художній папір має високу якість та стійкість до старіння, що робить його ідеальним для преміальних видань. Він може мати різні текстури та відтінки, що дозволяє створювати книги з вишуканим зовнішнім виглядом[8].

Правильно визначити вигляд та зміст книги передбачає ретельний аналіз цільової аудиторії, ринку та конкурентів. Збірник творів Остапа Вишні орієнтований на дорослих читачів та підлітків віком від 14 років.

Для цієї вікової категорії актуальними є вимоги щодо зручності читання та привабливості оформлення. Шрифти та ілюстрації мають відповідати смакам і потребам читачів, забезпечуючи комфортне та приємне читання. Ілюстрації у

таких книгах доцільно розміщувати в текстовому блоці або на окремій сторінці, де текст творів домінує над зображеннями. Ілюстрації повинні бути лаконічними та легко сприйматися з першого погляду, виконані у стилі ліногравюри або літографії.

Для вікової групи 14+ років та дорослих читачів шрифт може бути середнього розміру, що сприяє комфортному читанню. Кількість ілюстрацій зазвичай зменшується порівняно з дитячими книгами, а дизайн стає більш стриманим та суворим. Книги все ще можуть включати ілюстрації, які підкреслюють ключові моменти в тексті, додаючи їм вишуканості та стилю.

Загалом, для забезпечення привабливості та зручності книги для цієї вікової категорії важливо поєднувати добре підібрані шрифти та стилістично відповідні ілюстрації, які доповнюють та підкреслюють зміст творів.

При виборі матеріалів для друку, таких як папір для сторінок та матеріал для обкладинки, важливо враховувати якість друку, стійкість до зношування та естетичний вигляд. Кожен вид матеріалу має свої переваги і може бути оптимальним для певного типу видання. Оскільки збірник Остапа Вишні належить до літературно-художніх видань і є ілюстрованим, вимоги до паперу є більш високими. Для цього необхідно використовувати матеріал з щільністю 90-115 г/кв. м, який забезпечить якісне відтворення ілюстрацій та тексту.

У процесі компонування книги, дизайнер повинен звернути увагу на зручність навігації для читача. Це включає правильне розміщення заголовків, нумерацію сторінок, використання змісту, закладок та індексів. Такі елементи допоможуть читачам швидко знаходити потрібні розділи та інформацію, що значно покращує загальний досвід читання.

Для зручної навігації доцільно використати чіткі та зрозумілі заголовки, які виділяються серед основного тексту, можливо, за допомогою різного розміру шрифту або жирного накреслення. Нумерація сторінок повинна бути добре видимою, але не відволікати увагу від тексту. Розміщення нумерації може бути як зверху, так і знизу сторінки, залежно від загального стилю книги.

Використання змісту є обов'язковим елементом для будь-якої книги, особливо якщо вона має велику кількість розділів або частин. Зміст повинен бути детальним та легким для сприйняття, з чітким зазначенням номерів сторінок для кожного розділу. Закладки можуть бути як фізичні, у вигляді стрічок, так і вбудовані у дизайн книги, щоб допомогти читачам швидко повернутися до потрібної сторінки. Індeksi також корисні, особливо для великих книг або тих, що містять багато специфічної інформації.

Що стосується шрифтів, то для основного тексту доцільно використовувати шрифти з хорошою читабельністю, такі як Minion Pro або Times New Roman. Діапазон розміру шрифту для основного тексту зазвичай становить від 10 до 12 пунктів, що забезпечує комфортне читання. Для заголовків можна використовувати шрифти того ж типу, але більші за розміром, від 14 до 16 пунктів, щоб вони виділялися на сторінці. Шрифти повинні бути класичними та стриманими, відповідати загальному стилю книги і не відволікати від змісту тексту.

Таким чином, правильне компонування книги з урахуванням всіх цих елементів забезпечить зручну та приємну навігацію для читачів, що є важливою складовою успішного видання.

В кінцевому підсумку, вибір дизайну та матеріалів для книги повинен відповідати потребам та очікуванням цільової аудиторії, а також вигідно відрізнитися від конкурентів на ринку, надаючи книзі конкурентну перевагу. Цільова аудиторія очікує зручного читання, чіткої навігації та візуально привабливого дизайну, який підкреслює основні моменти тексту. Використання якісних матеріалів, зручних шрифтів і лаконічних ілюстрацій відповідає цим вимогам, створюючи приємний і функціональний продукт

2 РЕТРОСПЕКТИВА ТЕМИ

2.1 Історичний огляд ретроспективи дизайну книг

Книга, в широкому розумінні, є збіркою письмових матеріалів, зв'язаних між собою та зазвичай збережених у паперовій або електронній формі. Вона може містити різноманітний контент, такий як тексти літературних творів, наукові праці, інструкції, фотографії, ілюстрації, таблиці тощо. Книга виступає не лише як засіб зберігання та поширення інформації, але і як засіб комунікації, навчання, розваги та джерело знань. Вона відображає різноманітні аспекти людської культури, історії, філософії та світовідчуття. Книга є важливим елементом культурного доробку суспільства і відіграє ключову роль у формуванні та розвитку особистості.

Історія книги охоплює тисячоліття та еволюцію людської цивілізації. Перші форми писемності сягають далеких століть до нашої ери, але концепція зберігання знань та інформації в письмовій формі розвинулася у книгу, як ми її знаємо сьогодні, протягом останніх декількох тисяч років.

Перші книги виготовлялися вручну, зазвичай на пергаменті, папірусі, шкірі чи пергаменті, і були розкішними виробами, доступними лише обраним верхам суспільства або релігійним установам (рис. 2.1). Перші книги, які виготовлялися вручну, мали свої унікальні особливості та нюанси, які відображали технологічні можливості того часу та культурні особливості.

Книги виготовлялися на пергаменті, папірусі, шкірі або пергаменті. Кожен з цих матеріалів мав свої унікальні властивості. Наприклад, пергамент був дуже стійким і міцним матеріалом, тоді як папірус відзначався гнучкістю і легкістю[9].

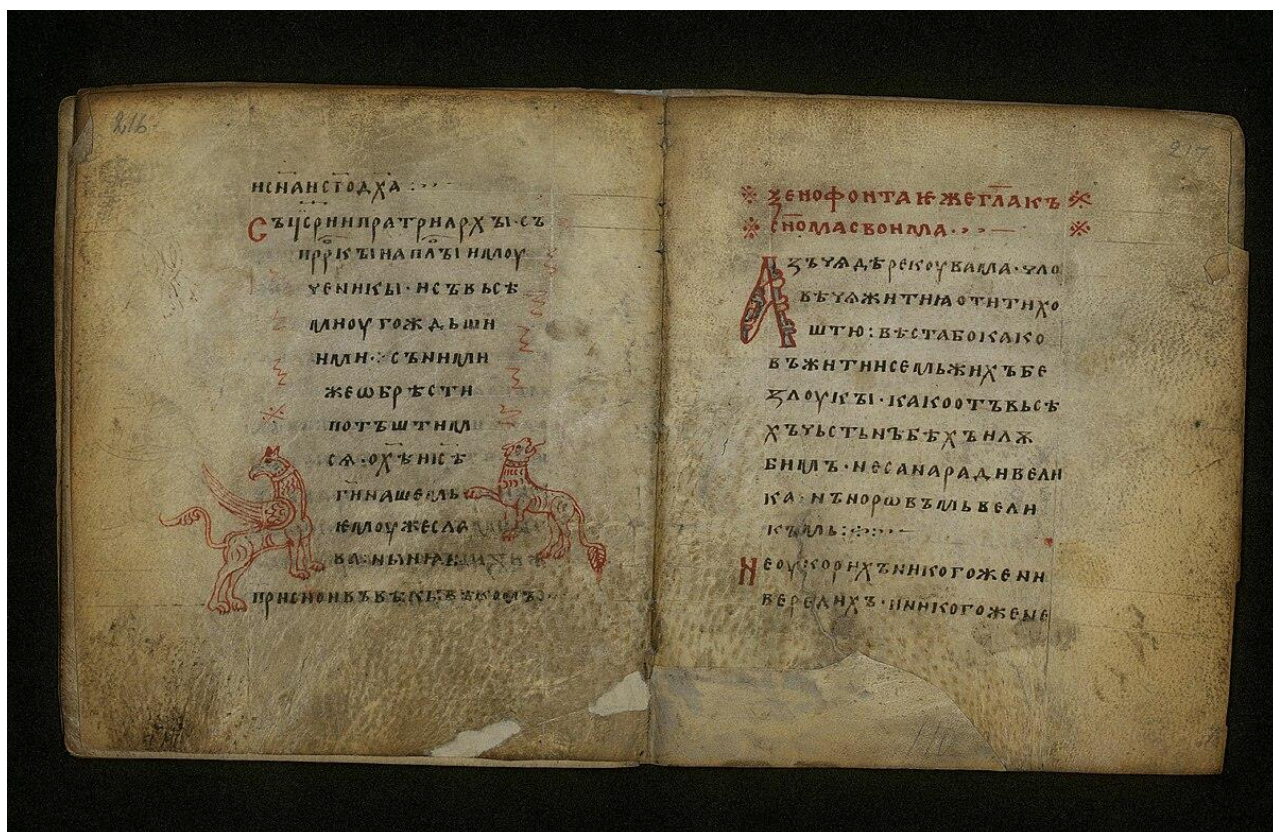

Рисунок 2.1 - Одна з найстаріших книг що дійшла до наших днів Остромирове Євангеліє (1056–1057)

Більшість книг були виготовлені вручну, що дозволяло додавати різноманітні декоративні елементи, ілюстрації та орнаменти. Розкішні рукописи часто були розписані й розмальовані вручну майстрами, що надавало книзі особливого мистецького характеру.

Книги могли мати різноманітне оформлення, таке як золоті та срібні візерунки, використання дорогоцінних каменів або перлів для оздоблення обкладинок, а також вишивку або малюнки, що виконані в ручну.

Наприклад, найдавніші китайські книги були написані на бамбукових планках і на дерев'яних дощечках. Коли з'явилася перша така книга - невідомо, але археологічні знахідки свідчать, що їхня історія налічує понад тисячоліття. Книги робили з деревини сосни, верби, тополі та інших дерев. Дощечки з'єднували шнурком або ремнем, згортали та зберігали у сувоях (рис. 2.2)[9].

Рисунок 2.2 – Традиційна книга з шовку скручена в сувій в Китаї

Тексти в рукописних книгах часто були написані різними каліграфічними шрифтами, які додавали книзі художній вираз та вишуканість.

Форма та розмір книг можуть значно відрізнятися в залежності від культурних та технічних впливів того часу. Наприклад, деякі книги могли бути зручною мандрівкою, тоді як інші були призначені для великих масштабів читання в особняках чи монастирях[11].

Перші книги були справжніми шедеврами мистецтва та майстерності, і їхні розкішність та краса відображали значення та значущість знань та культури в тому часі.

З винайденням книгодрукарського мистецтва Йоганнесом Гутенбергом у 15 столітті почалася нова ера для книговидання (рис. 2.3). Масове виробництво книг сприяло їхньому широкому поширенню серед населення та сприяло розвитку освіти та культури. Це також поклало початок розвитку різних видів книгового видавництва, включаючи, наукову літературу, релігійні тексти та багато інших[10].

Рисунок 2.3 - Йоганнесом Гутенбергом і його друкарська машинка

Промислова революція в сфері книгодрукування, що відбулася в 19 столітті, відзначалася радикальними змінами у виробництві книг. Починаючи з середини століття, відбулася механізація друкарського процесу завдяки винайденню нових друкарських машин, які значно підвищили швидкість та точність друку. Це дозволило виробництво книг на масовому рівні, що суттєво знизило їх вартість і зробило доступнішими для більш широкого кола людей.

Однією з ключових інновацій стала поява версткових правил і стандартизованих методів верстки була ключовим етапом у розвитку промислової книжкової верстки. В середині 19 століття, коли книжкова промисловість зростала, стало очевидним необхідність уніфікації процесу верстки для забезпечення ефективності та якості виробництва. Раніше кожна

друкарня мала власні підходи до верстки книг, що призводило до великої різноманітності у вигляді книжок і збільшення витрат на їх виготовлення.

Стандартизація версткових правил включала розробку стандартів для розміщення тексту та ілюстрацій на сторінках книги, нумерації сторінок, використання колонтитулів і заголовків, форматування абзаців і стовпців, а також встановлення відстаней до країв сторінки та керування міжрядковим і міжслов'яним інтервалами. Це спростило процес верстки, зменшило витрати на виробництво, а також покращило якість книг, зробивши їх більш доступними для широкої аудиторії. Історично цей процес змінився з винайденням нових технологій

Поява збірників творів (новел, оповідань, фейлетонів тощо) у середині 19 століття була значною культурною і літературною подією, яка відображала кілька ключових аспектів культурних змін того часу.

Збірники творів, такі як новели, оповідання та фейлетони, стали важливим механізмом для збору і публікації коротких літературних форм у середині 19 століття. Це було реакцією на зростаючий інтерес до більш конденсованих і експресивних форм у порівнянні з традиційними повнорозмірними романами. Автори флейтонів і журнальних новелл, такі як Шарль Бодлер, Оноре де Бальзак, Гай де Мопассан, Едгар Аллан По, Марк Твен і інші, стали популярними у цей період.

Ці письменники використовували журнали для публікації своїх творів і стали відомі завдяки своїми романами або віршами які випускалися по одні главі або віршу в журналах і газетах. Збірники були інструментом для збирання різних творів одного автора в одну книгу (рис. 2.4). Це дозволяло авторам демонструвати свій творчий розвиток і консолідувати свої роботи для більшої зручності читачів. Вони забезпечували можливість для публікації коротких творів, таких як оповідання, новели або фейлетони, які не завжди мали можливість виглядати у вигляді окремих книг. Також це дозволяло читачам отримувати доступ до різних жанрів і стилів, які представляли собою автори.

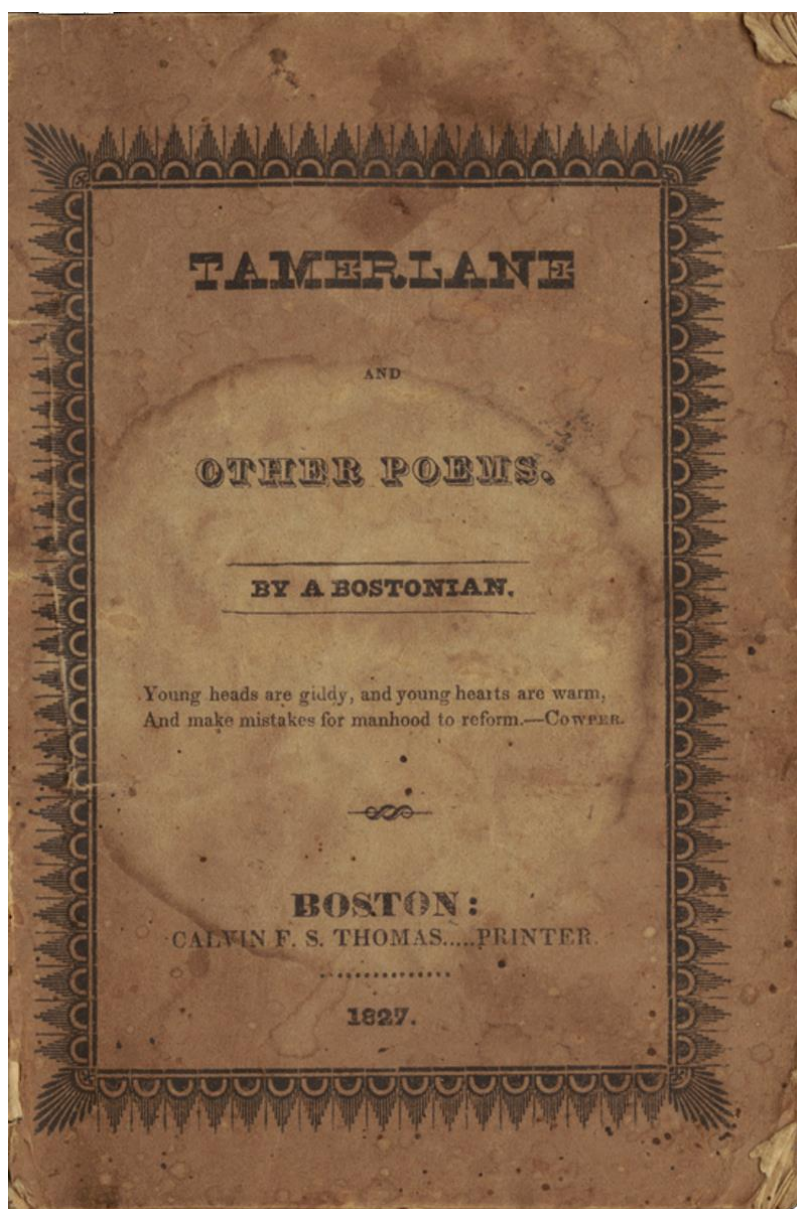

Рисунок 2.4 – Перший збірник Едгара Аллана По «Тамерлан та інші вірші»

Існували збірники творів від одного автора, де об'єднання творів насамперед за іменем самого автора. Ці збірки могли включати різні твори автора, які охоплювали різні жанри, стилі або тематики. Вони були створені для того, щоб представити різноманітність та багатогранність творчості конкретного письменника, а також задовольнити інтерес читачів до його різноманітних літературних витворів[12].

Збірники збірки були особливо популярними у випадку відомих авторів, які мали широке коло читачів і вже мали велику кількість опублікованих творів. Вони дозволяли читачам зануритися в різноманіття таланту і творчого доробку

письменника, що було зручно для знайомства з його різними літературними створеннями без необхідності вивчення кожної окремої книги.

Збірники від одного автора можуть включати його оповідання, новели, фейлетони, есе, статті, листи та інші літературні твори, які він створив протягом свого життя. Вони дозволяють читачеві отримати більш повне уявлення про стиль, теми та розвиток майстерності письменника через його різні твори.

Крім збірок творів від окремих авторів, існували також збірки, які включали твори декількох авторів, але об'єднані якоюсь спільною тематикою або жанром. Наприклад, збірки оповідань про корабельні катастрофи та виживання на безлюдних островах, так звана робінзонада які могли включати твори різних авторів, але всі об'єднувалися загальною темою.

Збірки були популярні серед читачів, оскільки дозволяли зануритися в певну тематичну область, насолоджуючись різноманітністю підходів різних авторів до цієї теми. Вони також допомагали відкривати нових авторів, чий стиль або тематика могли бути цікавими для читача, але раніше їх твори не відомі.

Збірки відображали різноманітність та багатогранність літературної творчості того часу і допомагали читачам знаходити нові та захопливі твори, які вони могли б не помітити в інших формах видань.

Крім того, збірники творів дозволяли письменникам виходити з окремими творами без необхідності писати повноцінні романи. Це відкривало нові можливості для виявлення креативності та експериментування з формою.

Загалом, збірники творів не лише дозволяли письменникам виражати свої ідеї в нових форматах, але й сприяли розвитку культурних та літературних змін, що відбувалися в 19 столітті, і збагатили літературний доробок того часу.

Сучасна верстка фізичних книг відрізняється від книг 19 століття на кількох рівнях, починаючи від технологій і закінчуючи дизайном і функціональністю.

По-перше, з'явилися нові технології, які значно полегшили процес верстки книг. У 19 столітті верстка книг була абсолютно ручною: друкарі вручну розміщали текст із складаних літер у макетах (рис. 2.5), що потім друкувалися на

друкарських машинах. Кожен екземпляр книги міг відрізнятись один від одного, і корекції були складними і часомісткими процесами.

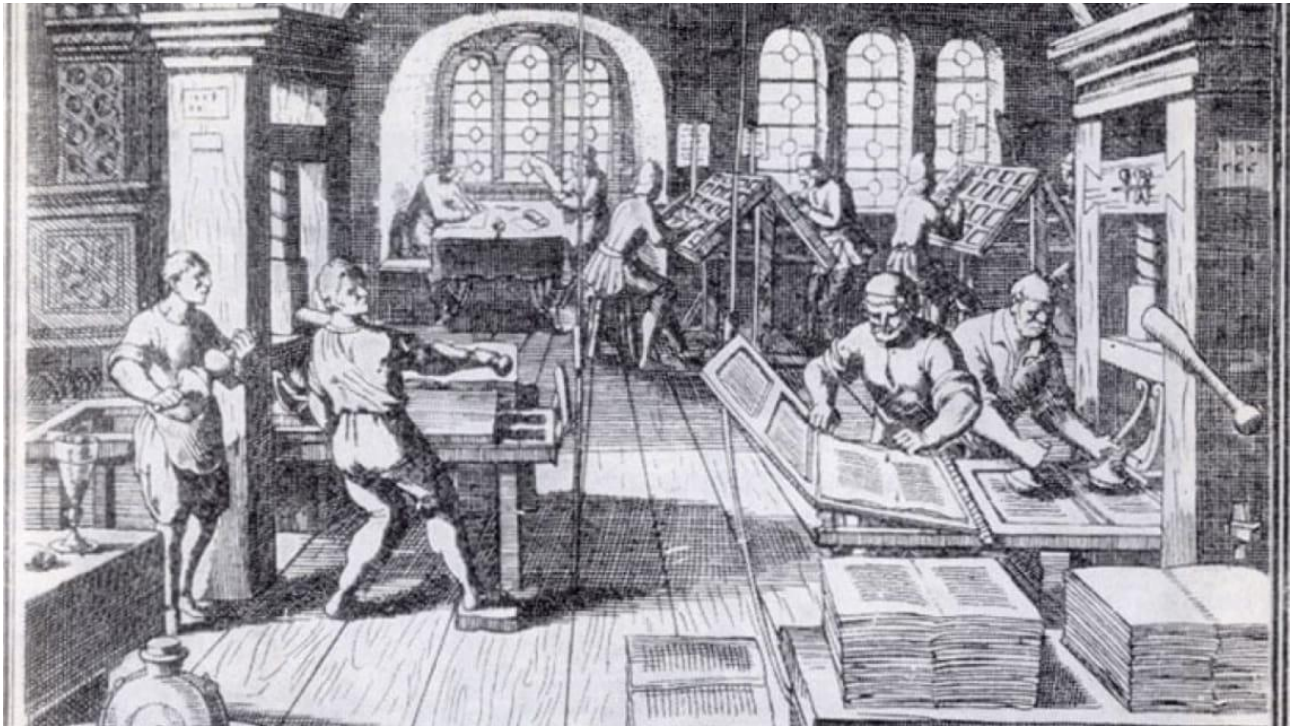

Рисунок 2.5 – Гравюра, на якій ображено газети в Лондоні 19ст

У сучасних умовах верстка книг здійснюється за допомогою спеціалізованих комп'ютерних програм для верстки (наприклад, Adobe InDesign), які дозволяють точно розміщувати текст, графіку, фотографії та ілюстрації на сторінці книги. Це значно збільшує точність і швидкість верстки, а також спрощує процес коригування і виправлення помилок[9].

Крім того, з появою електронних технологій та цифрового видання, з'явилася можливість створювати електронні варіанти книг, які можуть бути читані на електронних читачах (наприклад, Kindle, iPad) або на комп'ютері. Це відкрило нові можливості для авторів і видавців, дозволяючи швидше і доступніше поширювати літературні твори.

Дизайн фізичних книг також зазнав значних змін. У сучасних книгах великий акцент приділяється дизайну обкладинки, внутрішньої оформленості, використанню шрифтів і колірної гами, що робить кожен екземпляр унікальним, але в рамках встановлених стандартів і правил.

Сучасна верстка фізичних книг є результатом технологічного прогресу і креативного підходу до дизайну, що значно відрізняється від ручної верстки 19 століття і включає в себе можливість електронного видання.

У 20 столітті з появою масового друку, паперових книг і віддаленого доступу до друкарських послуг книги стали доступними широким масам (рис. 2.6). Цей період також характеризується зростанням інтересу до різних жанрів і форматів літератури, що сприяло розвитку збірників творів, нових технологій верстки і оформлення[13].

Рисунок 2.6 – Сучасна автоматизована друкарня

У сучасному світі, відкритому цифровим технологіям, книги переживають новий етап еволюції. Вони існують як фізичні книги, які можна тримати в руках і колекціонувати, так і як електронні книги, які зручно читати на електронних пристроях. Це відкриває нові можливості для письменників, видавців і читачів, забезпечуючи швидкий доступ до літературних творів у будь-якому місці і часі[14].

Таким чином, книга за століття змінилася з ручного виготовленого твору мистецтва до масової продукції, яка дотримується визначених стандартів і має

глобальний доступ. Цей шлях відбиває культурні, технологічні і соціальні зміни, що відбуваються у суспільстві і підтримують інтерес до читання та літератури.

2.2 Ілюстрація в літературно-художніх виданнях

Історія книжної ілюстрації сягає своїми коріннями глибоко в минуле. Відомо, що ілюстрації в книгах були використані вже в давніх цивілізаціях, таких як стародавній Єгипет і Месопотамія. Одним з найвідоміших прикладів ранньої книжної ілюстрації є ілюміновані рукописи середньовіччя, де тексти супроводжувалися витонченими мініатюрами, розписаними вручну.

У середньовічній Європі ілюстрації в книгах відігравали важливу роль у передачі знань та інформації. Особливо це було актуально для рукописних книг, які виготовлялися в монастирях. Ілюстрації допомагали пояснити текст, розкрити його смисл та надати читачеві візуальну підтримку.

З розвитком друкарства і винаходом книжного друку, ілюстрації стали стандартним елементом книжок. Вони доповнювали текст, робили книгу більш привабливою для читачів та допомагали краще розуміти матеріал.

У 15-16 століттях з'явилася нова техніка ілюстрування книг дереворит (рис. 2.7). Цей метод дозволяв виготовляти високоякісні гравюри на дереві, які потім використовувалися для друку ілюстрацій у книгах. Це відкриття сприяло подальшому розвитку книжних ілюстрацій та зробило їх більш доступними[15].

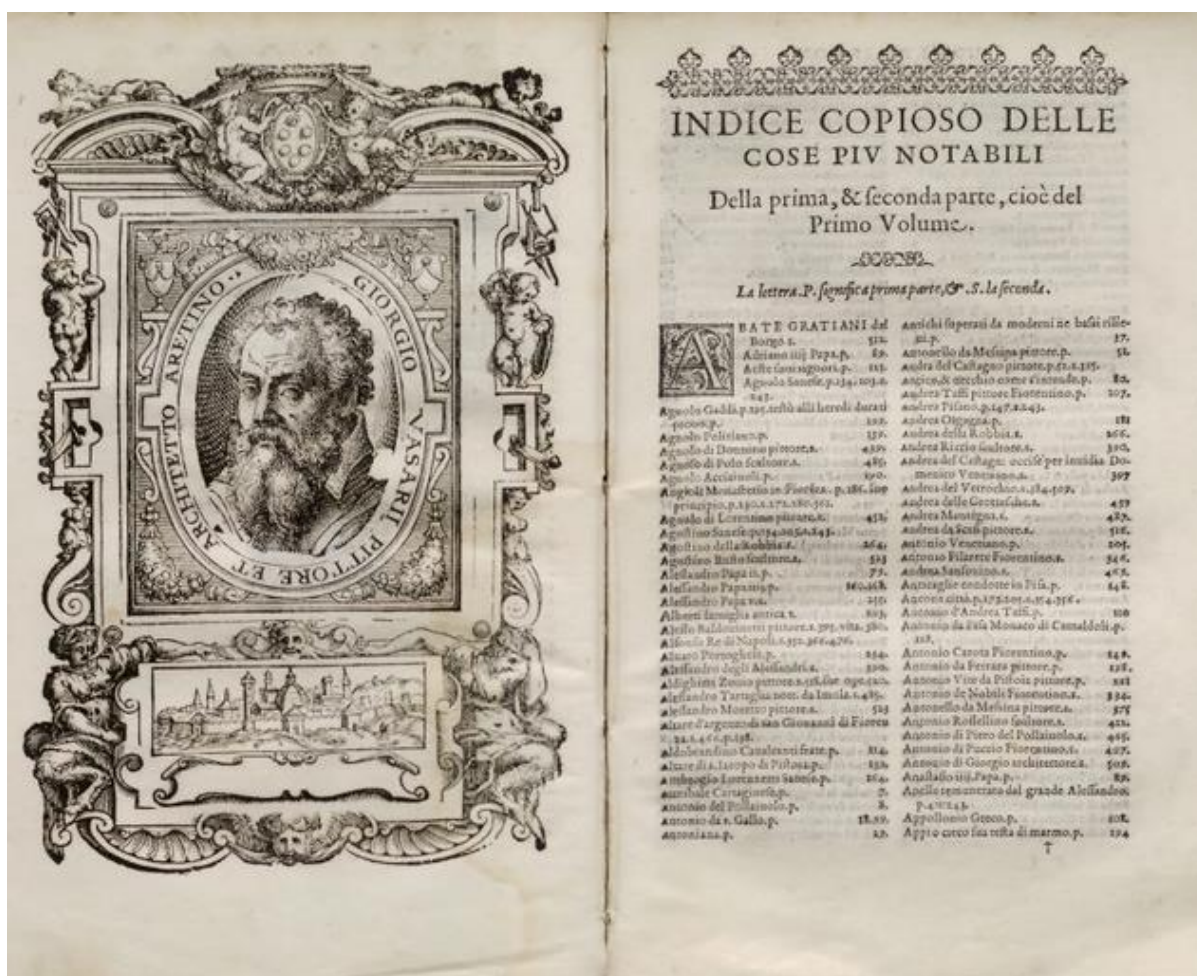

Рисунок 2.7 – Посібник для початківців часів відродження

З часом книжні ілюстрації стали більш складними та деталізованими. Художники намагалися якомога точніше відобразити сюжет книги або доповнити його власними творчими ідеями. Це дозволило створювати книги, які не лише цікаво читати, але й мають велике художнє значення [16].

Протягом 19-20 століть спостерігалось значне зростання популярності ілюстрованих видань, особливо дитячих книг та журналів. Ілюстрації стали не лише важливою, але й невід'ємною частиною книги, що привертала увагу читачів та допомагала передати атмосферу та сюжет.

У цей період, ілюстрації стали ефективним засобом візуалізації ідеї, допомагаючи читачам краще уявити описані в книзі події та персонажі. Вони не лише прикрашали сторінки, а й доповнювали текст, роблячи його більш доступним та зрозумілим.

З розвитком технологій друку та графічного дизайну у 20 столітті, книжні ілюстрації стали ще більш різноманітними та ефективними (рис. 2.5). Видавці та художники мали доступ до нових методів та матеріалів, що дозволяло їм реалізувати свої творчі задуми з більшою точністю та деталізацією. Це сприяло подальшому розвитку книжного мистецтва та зростанню інтересу до ілюстрованих видань[17].

Рисунок 2.8 – Ілюстрація плямою художник Олександр Попенко

Сучасна книжкова ілюстрація відрізняється від традиційних підходів, оскільки використовує різноманітні техніки та стилі. Вона може включати як традиційні малюнки, створені вручну за допомогою олівців або фарб, так і комп'ютерну графіку, що відображає сучасні технології та тенденції у мистецтві.

Одним з важливих аспектів сучасної книжної ілюстрації є використання фотографій. Фотографії можуть бути використані як самостійний елемент або в поєднанні з іншими видами ілюстрацій, такими як малюнки або комп'ютерна графіка. Вони дозволяють точно передати образи та сцени, що додає реалізму та візуальності тексту[18].

Окрім традиційних підходів, до сучасної книжкової ілюстрації також включаються ілюстрації в стилі реалізму, карикатури, абстракції та інші. Це дає авторам та видавцям можливість експериментувати з різноманітністю стилів та вибирати той, який найкращим чином виражає суть та атмосферу книги.

Кожен автор чи видавець має свої власні вподобання щодо стилю ілюстрацій, залежно від тематики книги, цільової аудиторії та особистих переваг. Однак, незалежно від вибору стилю, мета сучасної книжкової ілюстрації завжди залишається тією ж: зробити читання захопливим та візуально привабливим для читачів[19].

Ілюстрації можуть слугувати важливою доповнюючою складовою твору, візуалізуючи події та персонажів, що допомагає читачеві краще уявити собі той світ, про який розповідається в книзі. Вони можуть показувати ключові моменти історії, відтворювати характерні образи та сцени, що робить читання твору більш насиченим та цікавим[20].

Гравюри або ліногравюри є мистецьким виданням, де малюнки або гравюри виконані в техніці гравюри або ліногравюри (рис. 2.6).

Ліногравюра є однією з технік високого друку, яка використовується для створення художніх зображень. Цей метод полягає у вирізуванні малюнка на лінолеумі, який потім покривається фарбою та переноситься на папір або іншу поверхню. Ліногравюра відрізняється чіткими лініями і контрастом між світлими та темними ділянками, що надає зображенню особливої виразності та стилістичної однозначності.

Ліногравюра дозволяє експериментувати з текстурами та створювати багатошарові зображення шляхом послідовного нанесення різних шарів фарби. Це надає художникам можливість досягати високого рівня деталізації та глибини у своїх роботах. Використання різних кольорів і відтінків у ліногравюрі додає динамічності та робить зображення більш виразними.

Вони можуть додати до тексту збірника додатковий естетичний вимір та символічну глибину, відтворюючи образи з книги або створюючи атмосферу.

Рисунок 2.9 – Ілюстрація Дон Кіхота художник Гюстава Доре

Кольорові передають сцени або образи у яскравих кольорах, що робить їх більш привабливими для читачів. виконані в різних графічних техніках, таких як маркер, олівець, акварель тощо виконані в різних графічних техніках, таких як маркер, олівець, акварель тощо (рис. 2.10). Векторні ілюстрації є сучасною альтернативою кольоровим ілюстраціям, вони відрізняються від традиційних растрових зображень тим, що зберігають свою чіткість і якість при будь-якому масштабуванні. Векторні ілюстрації дозволяють зберегти яскравість кольорів та деталі, що робить їх привабливими для використання в книжковому дизайні[21].

Рисунок 2.10 – Ілюстрація до казки «Бузиновий цар» художниці Вікторія Ковальчук

Фотоілюстрації використовуються для передачі реалістичних зображень людей, місць, об'єктів чи подій. Вони доповнюють текст, надаючи читачеві візуальні посилання на описані сцени та допомагаючи збагатити розуміння та сприйняття матеріалу. Фотоілюстрації особливо підходять для ілюстрування збірок віршів (рис. 2.10), цитат та історичних романів. Наприклад, вони чудово доповнюють твори таких авторів, як Вальтер Скотт, додаючи контекст та реалістичні зображення епохи, що значно підсилює атмосферу і занурює читача у часи та події, описані в книгах[16].

Рисунок 2.11- Приклад фотоілюстрації до збірника віршів

У книжках ілюстрації можуть бути розміщені різними способами, залежно від дизайну книги та побажань видавця. Ось декілька типових видів розміщення ілюстрацій в тексті книги:

Ілюстрації можуть бути вставлені всередині тексту (рис. 2.12), розміщені між абзацами або на сторінці, що відповідає конкретному фрагменту тексту. Цей спосіб розміщення дозволяє читачеві бачити зображення в контексті тексту, з яким вони пов'язані.

Рисунок 2.12 – Види розміщення ілюстрацій в текстовому блоці

Ілюстрації можуть бути розміщені у вигляді окремих блоків на сторінці, окремо від тексту. Це дозволяє краще виділяти ілюстрації та надає їм більшу видимість[21].

Ілюстрації також можуть бути використані для прикрашання тексту, наприклад, у вигляді рамок навколо сторінок або прикрас на початку кожного розділу. Цей підхід додає естетичну цінність книзі.

Ілюстрації можуть бути розміщені у вигляді стрічок або візерунків по краях або в середині сторінки. Це додає додаткової краси та візуального інтересу до сторінок книги.

Ці різні способи розміщення ілюстрацій можуть бути використані окремо або в поєднанні один з одним для створення ефективного та привабливого дизайну книги.

Висновок з приведеної інформації можна зробити такий: залежно від змісту книги та її загального настрою, необхідно ретельно підбирати стиль і вид

розміщення ілюстрацій. Фотоілюстрації особливо підходять для ілюстрування збірників віршів і цитат, проте вони не є найкращим вибором для збірника Остапа Вишні через його специфічну тематику[22].

Для творів Остапа Вишні краще підійдуть кольорові ілюстрації або гравюри, особливо ліногравюри, виконані в стилі набросків. Це дозволить передати атмосферу його гумористичних творів більш адекватно.

Твори Вишні легко читаються і не затримуються на одному місці, тому великі ілюстрації на розворот або сторінку не будуть виглядати виграшно. Краще використовувати комбінований підхід зі вставками в текст у поєднанні зі сторінковими ілюстраціями до творів, які краще підходять для такої подачі. Або ж можна зосередитися лише на текстових вставках для швидкої візуалізації образів.

З огляду на те, що твори Вишні мають легку атмосферу і приємний гумористичний тон, ілюстрації повинні відповідати цій атмосфері. Тому відхід від основного стилю в напрямку абстрактності і символізму не є доцільним у випадку зі збірниками Остапа Вишні. Ілюстрації повинні бути зрозумілими і підтримувати настрій його творів, додаючи візуальний елемент, який підсилює загальне враження від читання.

2.3 Огляд аналогів збірників творів Остапа Вишні

У 1920-х роках твори Остапа Вишні здобули велику популярність, що підтверджується високими накладками видань. Наприклад, лише у 1928 році було випущено близько тридцяти видань збірників його творів, переважно у серіях дешевої бібліотеки, спрямованих на сільську аудиторію. Це свідчить про широкий інтерес до творчості письменника та важливість його внеску в літературний ландшафт України та інших республік у період формування нових культурних та літературних тенденцій.

Твори Остапа Вишні, видатного письменника та гумориста епохи радянського Союзу, регулярно публікувалися в різних літературних виданнях того періоду. Він був активним учасником української літературної сцени, і його твори часто друкувалися в таких авторитетних журналах та газетах, як "Барвінок", "Перець", "Радянська Україна", "Селянська правда", "Вісті ВУЦВК", "Дніпро", "Вітчизна", "Літературні газети" та інші.

Під час друкування творів Остапа Вишні віддавалася увага якісному виготовленню видань, зокрема, були використані високоякісні друковані матеріали, які відповідали стандартам того часу. Обкладинка книг була комбінована з твердим корінцем та м'якшими палітурками, що надавало продуктам естетичний вигляд і забезпечувало їх тривалий термін служби[23].

Що стосується ілюстрацій, вони часто були чорно-білими, оскільки кольоровий друк був витратнішим і рідше застосовувався. Проте, незважаючи на це, ілюстрації додавалися до видань з метою ілюстрування тексту та залучення уваги читачів. Такий підхід дозволяв передати основні моменти твору та доповнити його змістовно та естетично.

Було розглянуто три радянських видання та два видання часів незалежності, які були знайдені в місцевих бібліотеках і книжкових крамницях.

Видання "Усмішки" Остапа Вишні 1965 року (рис 2.13), справляє враження високої якості та серйозності. Щодо вмісту, важливою особливістю цього видання є наявність вставок у тексті та окремих ілюстрацій на сторінках, що додає йому додаткову цікавість та візуальну привабливість. Зокрема, в збірнику є 12 сторінкових ілюстрацій та 8 ілюстрацій у тексті, що значно збагачує візуальне сприйняття творів (рис. а.1).

Рисунок 2.13 - "Усмішки". Остап Вишня видавництво "Дніпро", Київ. 1965 рік

Твори, які включені до цього збірника, відрізняються популярністю та відомістю, а також уникають пропагандистських тем партії. Вони більш зосереджені на побутових аспектах і зазвичай мають гумористичний тон. Це видання є не лише джерелом розваг, але і важливим артефактом літературної спадщини Остапа Вишні, яке дозволяє читачам отримати унікальний вигляд на його творчість та талант.

Видання п'ятитомного збірника творів Остапа Вишні видавництвом "Дніпро" у Києві у 1974 році представляє собою значне літературне видання, яке не лише збирає всі твори письменника, але також додає до них автобіографічні, наукові та художньо-літературні елементи. Цей збірник став важливим кроком у збереженні та популяризації спадщини Остапа Вишні, адже в ньому зібрано всі

його твори, включаючи різні редакції творів, що дозволяє читачам побачити еволюцію його творчості. Крім того, збірник містить особисті листи Остапа Вишні, які супроводжуються поясненнями та примітками від редакції, що додає глибини і розуміння контексту, в якому працював письменник.

Видання п'ятитомного збірника творів Остапа Вишні видавництвом "Дніпро" у Києві у 1974 році представляє собою значне літературне видання, яке не лише збирає всі твори письменника, але також додає до них автобіографічні, наукові та художньо-літературні елементи (рис. 2.14). Цей збірник став важливим кроком у збереженні та популяризації спадщини Остапа Вишні, адже в ньому зібрано всі його твори, включаючи різні редакції творів, що дозволяє читачам побачити еволюцію його творчості. Крім того, збірник містить особисті листи Остапа Вишні, які супроводжуються поясненнями та примітками від редакції, що додає глибини і розуміння контексту, в якому працював письменник.

Щодо ілюстрацій, видання використовує більше фотографій, які зображають самого Остапа Вишню та місця, де він перебував під час своєї творчості (рис. а.2). Ці фотографії створюють відчуття близькості до автора та його середовища, допомагаючи читачам краще зрозуміти його особистість і життєвий шлях. Ілюстрації до творів також присутні, але вони зазвичай розміщені окремо на сторінці і не завжди безпосередньо відповідають текстам, які ілюструють. Це дозволяє сприймати ілюстрації як самостійні художні твори, що додають книзі додатковий вимір.

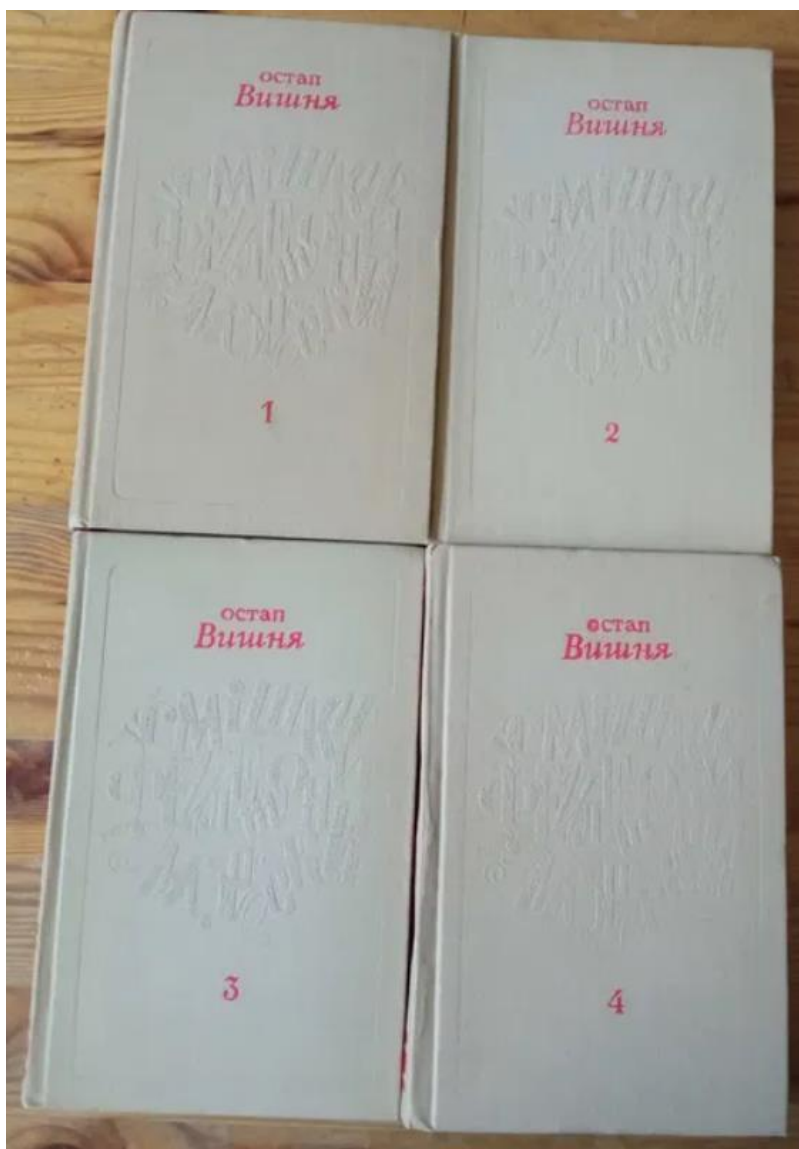

Рисунок 2.14 – П'яти томне зібрання творів Остапа Вишні
"Дніпро" Київ - 1974 рік

Обкладинка збірника виготовлена за допомогою тиснення, що надає їй рельєфної текстури і робить видання візуально привабливим та тактильно приємним. Такий дизайн обкладинки підкреслює важливість і цінність цього літературного зібрання, роблячи його не лише джерелом інформації, але й естетично привабливим предметом. Тиснення додає виданню вишуканості та виділяє його на полицях книжкових магазинів та бібліотек.

Збірник "Мисливські усмішки" Остапа Вишні, ілюстрований В.Г. Литвиненком та виданий Держлітвидавком у Києві у 1958 році, відзначається своєю важливістю через надзвичайно вдале поєднання тексту та ілюстрацій. В.Г.

Литвиненко, без сумніву, вважається найкращим ілюстратором творів Остапа Вишні, і його ілюстрації стали еталоном для подальших видань (рис. 2.15). Вони чудово передають атмосферу та зміст творів, що створює неперевершений читацький досвід (рис. а.3).

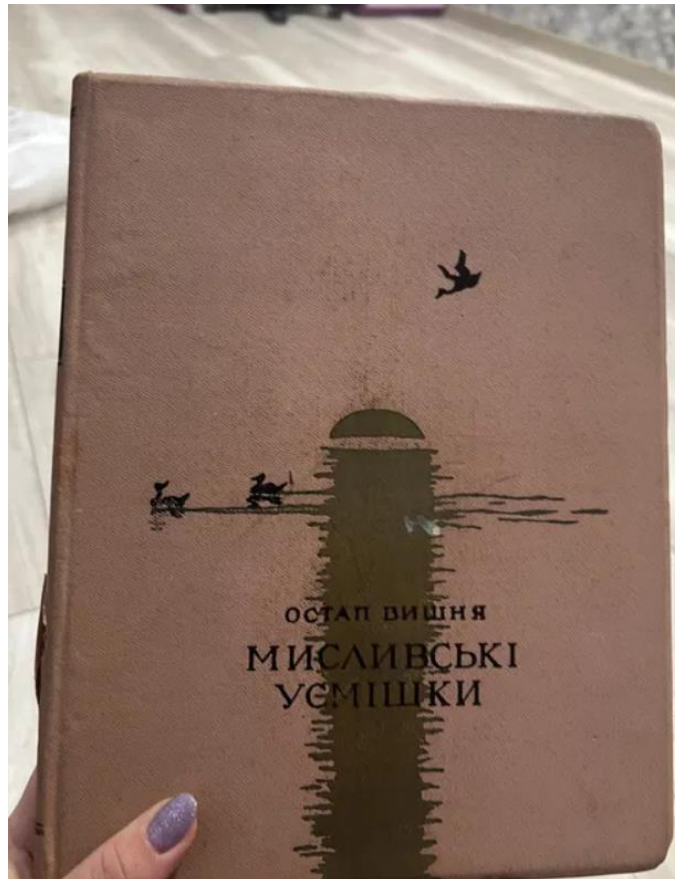

Рисунок 2.15. Збірник Остап Вишня. Мисливські усмішки. Художник В.Г.Литвиненко.Держлітвидав,Київ-1958

Окрім відмінних ілюстрацій, збірник вражає своєю чудовою обкладинкою, виконаною у стилі плями, що відображає тематику "мисливських усмішок". Цей збірник вважається одним із найкращих і досі залишається популярним, оскільки він, не зважаючи на те, що вийшов у часи СРСР, вільно переносить читача від політичного контексту і дарує можливість насолоджуватися літературою свіжо.

У збірнику представлено 40 різних творів автора, включаючи гуморески та фейлетони. Ілюстровані двадцять два твори з сорока, що сприяє збереженню атмосфери та поглибленню вражень від читання. Шість кольорових ілюстрацій

розміщені на окремих сторінках, додаючи виданню яскравості та візуальної привабливості. Також у збірнику присутні 28 ілюстрацій у стилі начерків, які органічно доповнюють текст і підкреслюють художню цінність книги.

Формат збірника має незвичайну, більш пласку, сплюснену форму, що додає йому унікальності. Це видання також оснащено лясе для зручного залишання заміток про те, де востаннє читав читач, що робить його зручним у користуванні та привабливим для шанувальників літератури.

Загалом, цей збірник є важливим культурним артефактом, що вдало поєднує літературну майстерність Остапа Вишні з художньою майстерністю В.Г. Литвиненка, надаючи читачам можливість повністю зануритися у світ українського гумору та мисливських історій.

Автори Остап Вишня та Олеся Вакуленко привносять свій внесок у світ літератури зі збірником, виданим видавництвом Vivat у 2018 році (рис. 2.16). Обкладинка цього видання вражає своєю красою та вишуканістю, завдяки прекрасній векторній графіці, що символізує українську культуру.

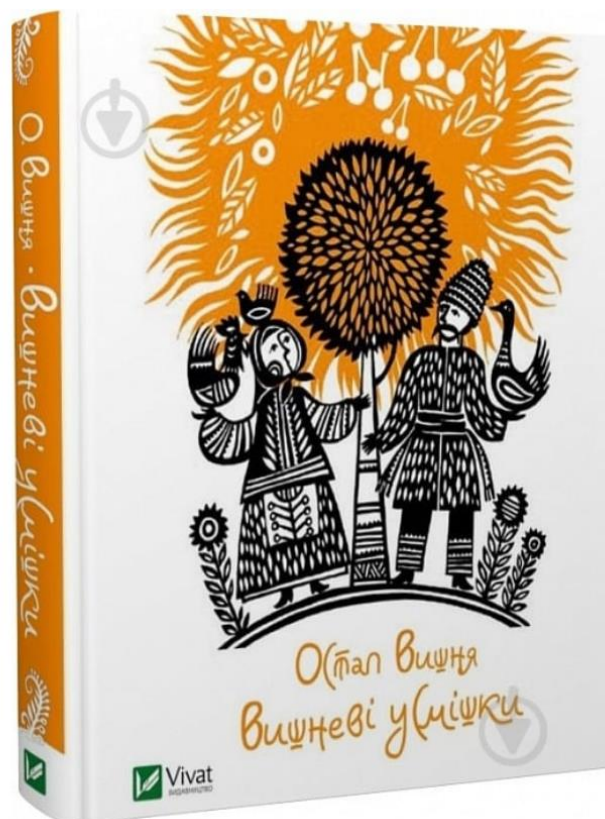

Рисунок 2.16 Збірник Остапа Вишні видавництва Vivat 2018 року

Збірник містить 384 сторінки, а його тверда обкладинка надає йому додаткову міцність та довговічність. Один із переваг цього видання - це чудовий підбір творів, який представлений у вигляді закордонних "Усмішок" та "Кримських усмішок" (рис. а.4).

Книга має зменшений та компактний формат (11,5 x 14,5 см), що робить її зручною для перенесення та зберігання. Ілюстрований форзац, що відкриває книгу, додає цікавості та запрошує читача відкрити для себе світ творчості Остапа Вишні.

Збірник Остапа Вишні з серії "Перлини української класики", виданий Книжковим клубом «Клуб Сімейного Дозвілля» у 2015 році (рис. 2.17), має прекрасний дизайн. Обкладинка виконана в яскравих червоно-зелених тонах з домінуючими квітковими мотивами. Квіти, що зображені на обкладинці, нагадують традиційні українські орнаменти, що відразу асоціюється з народною культурою та мистецтвом.

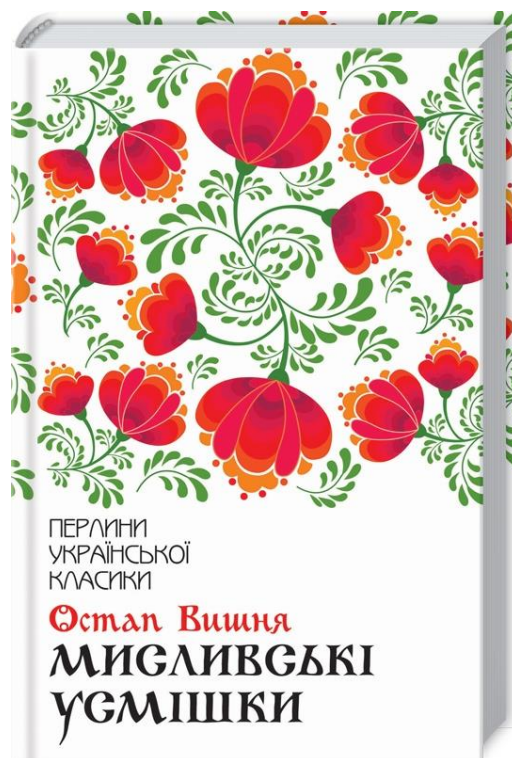

Рисунок 2.17 - Збірник Остапа Вишні з серії "Перлини української класики", виданий Книжковим клубом «КСД» у 2015 році

Твори, зібрані у цьому виданні, є справжніми перлинами з кожної збірки, які видавалися раніше: "Сільські усмішки", "Кримські", "Закордонні", "Мисливські" та інші. Вони об'єднані у зручний зміст, що дозволяє швидко знаходити потрібні твори за жанрами та попередніми виданнями.

Збірник прекрасно зверстаний (рис. а.5), що дає багато простору для зручного читання тексту. Це робить процес читання комфортним і приємним, дозволяючи читачу повністю зануритися у гумористичні та дотепні твори Остапа Вишні.

Однак, серед мінусів видання можна відзначити відсутність ілюстрацій. Хоча ілюстрації могли б додати візуального елемента і підкреслити атмосферу творів, їх відсутність компенсується високою якістю підбору та компоновання текстів, що робить цей збірник все одно дуже цінним для читачів.

Було розглянуто три радянських видання та два видання часів незалежності, які були знайдені в місцевих бібліотеках і книжкових крамницях. Збірники часів УРСР, яким зараз більше 40 років, на жаль, сильно постраждали від часу. Вони пожовтіли і вицвіли, що робить їх менш привабливими для сучасного читача. Через свою старість ці книги важко знайти, їх можна купити лише у спеціалізованих магазинах або на барахолках, що ускладнює доступ до них для широкої аудиторії.

Нові видання, такі як збірник Остапа Вишні з серії "Перлини української класики", виданий Книжковим клубом «КСД» у 2015 році, та збірник Остапа Вишні видавництва Vivat 2018 року, безумовно, дають новий погляд творчості відомого гумориста. Вони мають привабливий сучасний дизайн і добре підходять для нового покоління читачів. Однак, ці нові видання мають свої недоліки. Перш за все, відсутність ілюстрацій до творів у книгах є вагомим мінусом порівняно зі старішими виданнями. Ілюстрації додають додаткову цінність і допомагають краще зрозуміти контекст і настрій творів.

Крім того, у нових виданнях відсутні передмови про самого Остапа Вишню, що могло б дати читачам більше інформації про життя і творчість

письменника. Хоча у книгах є автобіографічні твори, такі як "Все життя з Гоголем", "Моя автобіографія" та "Отак і пишу", вони не можуть повністю замінити наукові коментарі та зноски від дослідників його творчості, що дозволило б більш глибоко зрозуміти і проаналізувати його роботи.

Таким чином, на сучасному книжковому ринку є місце для нового ілюстрованого збірника творів Остапа Вишні. Такий збірник міг би включати в себе як нові, так і традиційні елементи оформлення, поєднуючи сучасний дизайн з якісними ілюстраціями і науковими коментарями. Це дозволило б зробити творчість Остапа Вишні більш доступною та привабливою для сучасних читачів, заповнюючи нішу, яку не повністю представляють нинішні видання.

3 ТВОРЧА РОЗРОБКА ЗБІРНИКА ТВОРІВ ОСТАПА ВИШНІ

3.1 Вибір та обґрунтування концепції збірки творів Остапа Вишні

Остап Вишня, відомий також як Павло Михайлович Губенко, є видатним українським письменником, сатириком і гумористом, чия творчість справила значний вплив на українську літературу та культуру. Його короткі гумористичні оповідання, звані "усмішками", відомі своєю життєрадісністю та унікальним стилем. Вибір концепції для збірника творів Остапа Вишні є надзвичайно важливим для того, щоб передати його характерний гумор та атмосферу. Після аналізу сучасних та старих аналогів було виявлено, що ілюстрований збірник є перспективним напрямком у сучасному книговидавництві.

Основна концепція збірника "Лист із села" полягає у передачі легкості, життєрадісності та гумору, що є характерними для творчості Остапа Вишні. Було вирішено використовувати стиль, який поєднує традиційне українське мистецтво із сучасними дизайнерськими підходами. Ілюстрації в стилі ліногравюри дозволяють створювати виразні та чіткі образи, що відображають сутність і характер персонажів творів. Водночас використання яскравих і насичених кольорів додає ілюстраціям життєрадісності та динаміки.

Для забезпечення гармонійного поєднання тексту з ілюстраціями буде розроблена кілька стилів оформлення тексту, що включають для основного тексту, цитат, відступів та заголовків для віршів та передмов. Розглядаються також варіанти використання декоративних рамок і буквиць для підкреслення ключових елементів тексту. Це дозволяє створити збірник, який не тільки передає атмосферу творів Остапа Вишні, але й виглядає привабливо та гармонійно як єдине ціле[24].

Збірник Остапа Вишні "Лист із села" має викликати гумористичний та доброзичливий настрій. Його тексти повинні передавати читачам відчуття легкості, сміху та задоволення від гострих дотепів і жартівливих сюжетів.

Емоційний фон збірника має бути позитивним, здатним викликати у читача посмішку та радість від читання

Формат збірника буде А5 (розмір 210x148мм), що робить його компактным та зручним для перенесення. Збірник націлений на масового читача, який зможе взяти його з собою в школу, на роботу або читати під час поїздок у громадському транспорті. Це забезпечить легкий доступ до творів Остапа Вишні у будь-який час і в будь-якому місці, додаючи зручності для читача та сприяючи поширенню гумористичних оповідань серед широкої аудиторії.

При розробці ідей для ілюстрацій та верстки збірника Остапа Вишні "Лист із села" було прийнято рішення перечитати твори Остапа Вишні. Було перебрано 70 творів з "Бібліотеки української літератури", з яких було вибрано 26 творів для формування збірника. Це дало змогу краще зрозуміти концепцію та визначити, як реалізувати їх в ілюстраціях.

Твори, що входять до збірника "Лист із села", зокрема: "Лист із села", "Усипка, утечка, усушка й утруска", "Газета – дуже велике діло", "Як ми колись учились", "Село — книга", "Ох, і лікували нас", "Плуг", "Чий Шевченко?", "Сон кобили вороної", "Крим", "Море", "Бережком!.. Бережком!", "Ярмарок", "Сільська юстиція", "Моя автобіографія", "Великомученик Остап Вишня", "Відкриття охоти", "Лисиця", "Заєць", "Бекас", "Вовк", "Лось", "Гагара", "Все життя з Гоголем", "Отак і пишу", "Нещасне кохання". Ці твори є одними з найбільш колоритних і актуальних до сьогодні[25]

Збірник починається з есе про долю та особистість Остапа Вишні, під назвою "Усмішки долі Остапа Вишні", автором якого є Андрій Костюченко - письменник, журналіст, кіносценарист і гуморист. Це есе дає читачам контекст про те, ким був Остап Вишня та в яких умовах він писав[26].

Була створена структура збірника яка виглядає так:

- Есе «Усмішки» долі Остапа Вишні
- Цитата Остапа Вишні[27]
- Оповідання
- Таблиця змісту

3.2 Розробка варіантів творчих ідей

Було розроблено кілька ілюстрацій у кольоровому форматі та у вигляді начерків. Після порівняння було прийнято рішення відмовитися від комбінування двох стилів і вибрати один — ліногравюру у вигляді начерків (рис..3.1.а). Кольорові ілюстрації виявилися менш придатними для переведення у векторний формат і вимагали більшої деталізації, що відволікало б читача від основного тексту (рис. б.1).

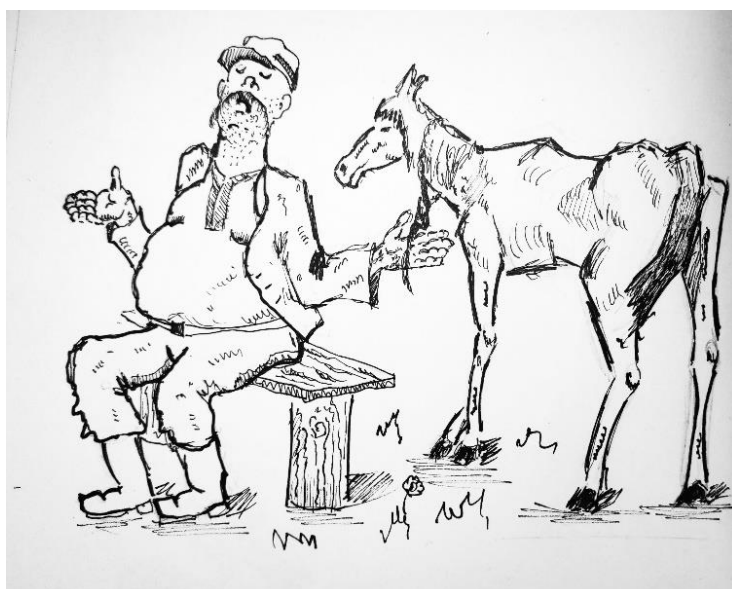
Таким чином, вибір на користь ліногравюри у вигляді начерків дозволив зберегти легкість сприйняття і забезпечити гармонійне поєднання ілюстрацій з текстом, створюючи цілісне та привабливе видання (рис. 3.1.б).

Після вибору остаточного напрямку було розпочато розробку ілюстрацій до творів Остапа Вишні, взявши за основу стиль Ф. Терлецького та В.І. Литвиненка з адаптацією під конкретні твори. Ілюстрації були створені для таких творів, як "Ярмарок", "Заєць", "Нещасне кохання" та інших (рис. б.4) .

Стиль Ф. Терлецького, який характеризується мінімалістичними лініями та легкою, невимушеною технікою начерків, ідеально підходив для передачі гумористичного та сатиричного характеру творів Остапа Вишні. Водночас, ліногравюри В.І. Литвиненка допомогли передати атмосферу та колорит українського села.

а

б

Рисунок 3.1 – Розробка ілюстрації в різних стилях

Кожна ілюстрація була ретельно продумана, щоб відповідати духу творів і додавати до них візуальної глибини, не перевантажуючи читача зайвими деталями (рис. б.5). Таким чином, новий збірник з ілюстраціями в стилі начерків гармонійно поєднує текст і візуальний ряд, створюючи цілісне і привабливе видання, яке дозволяє читачам ще глибше зануритися у світ Остапа Вишні.

Також було розглянуто ряд прийомів у книжній ілюстрації, які не увійшли до кінцевого варіанту збірника через свою невідповідність. Для оформлення тексту спершу було зроблено спробу розробити буквицю (рис. 3.2). Буквиці можуть додати книжковому оформленню естетичної привабливості і підкреслити важливість окремих розділів. Однак, після детального аналізу та обговорення, було вирішено, що цей елемент не підходить тематично до збірника. Буквиці не відповідали загальній стилістиці і могли б виглядати надмірно декоративними, відволікаючи увагу від тексту та ілюстрацій.

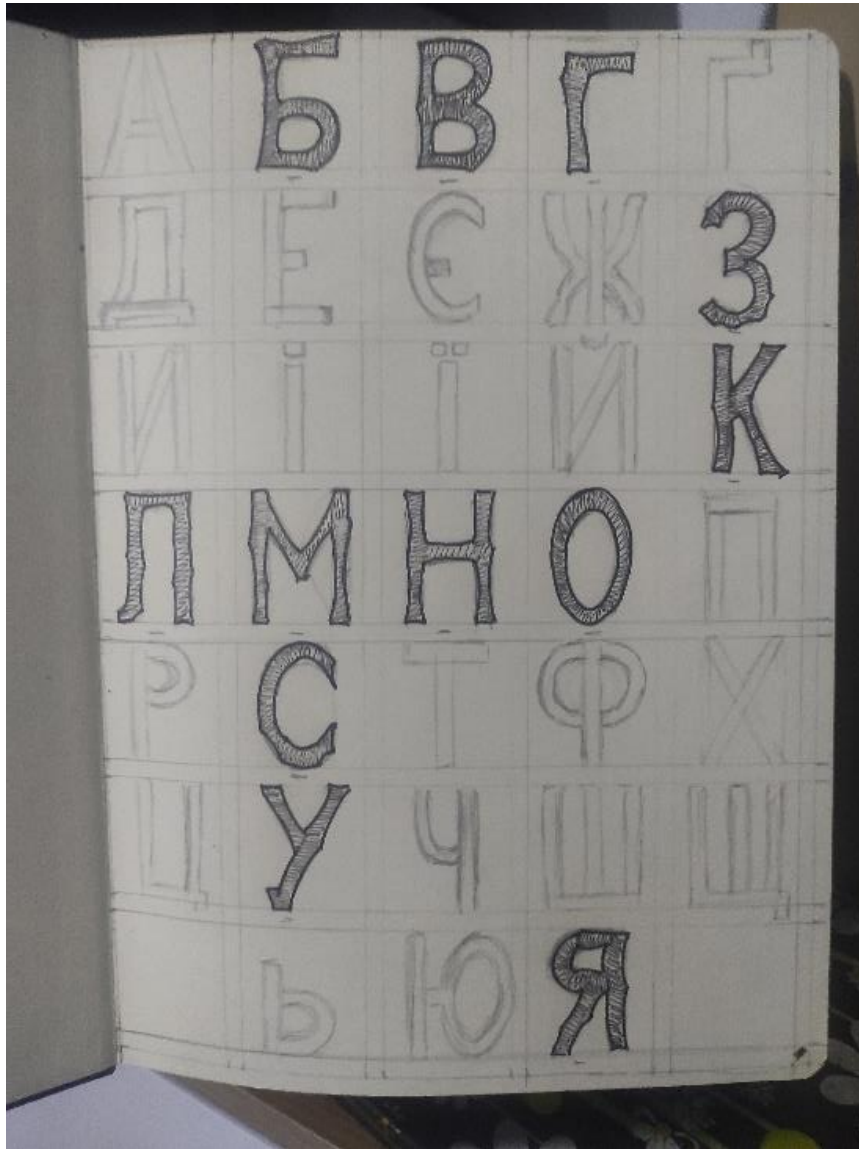

Рисунок 3.2 – Розробка буквиці

Крім того, була розроблена дизайн набору рамок для оформлення тексту (рис. 3.3). Рамки мали на меті структурувати сторінки та додати їм візуальної привабливості. Проте, при втіленні цієї ідеї в макеті виявилось, що рамки створюють занадто важке враження і не гармоніюють з уже оформленими ілюстраціями. Вони перенасичували сторінки і відволікали від основного змісту, що суперечило принципам легкості і динамічності, властивим гумористичним творам Остапа Вишні.

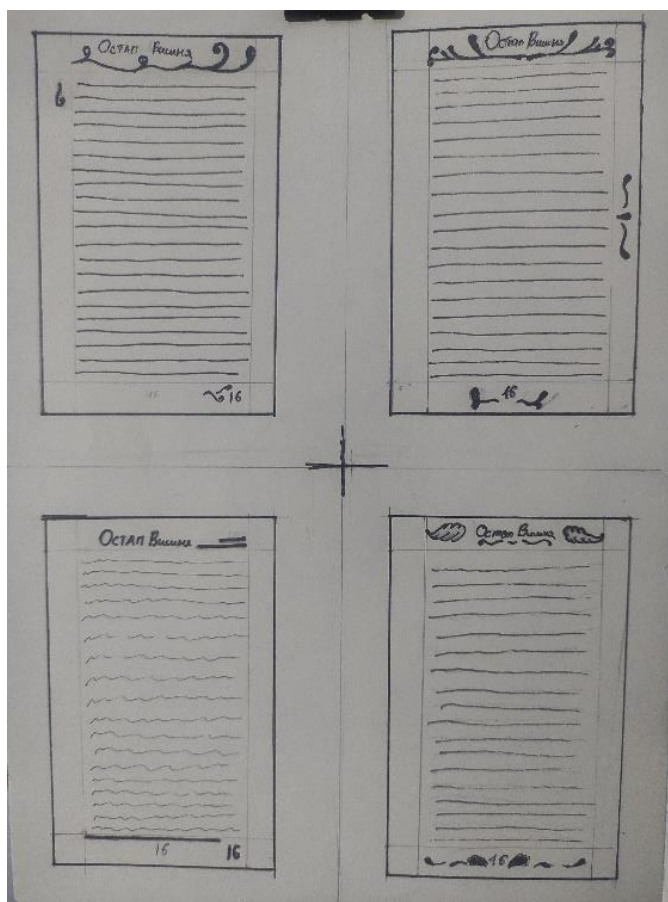

Рисунок 3.3 – Розробка варіантів текстової рамки

Враховуючи ці недоліки, було вирішено зупинитися на більш простому варіанті оформлення. Було обрано мінімалістичний підхід, де зазначено автора і назву збірника на верхньому полі сторінок. Такий дизайн дозволяє зосередити увагу на тексті та ілюстраціях, не перевантажуючи читача зайвими декоративними елементами. Це рішення допомогло зберегти загальну гармонію видання та зробити його більш зручним для читачів.

Для розробки збірника творів Остапа Вишні "Лист із села" було створено по три обкладинки в трьох різних стилях для вибору найкращої з кожного набору.

Дизайн обкладинок варіантів №1-№3 містив з плавними лініями та червоно-білою кольоровою гамою (рис. 3.4). Всі обкладинки виглядали по новому та привабливо, із збалансованим дизайном, використанням чітких ліній та геометричних форм. Ілюстрації та текст гармонійно поєднувалися, створюючи цілісну композицію. Однак були й недоліки: шрифт 16 пн, що позначає назву

збірника, був малопомітний через вибір кольору та місце розташування, що могло ускладнити сприйняття основної інформації. Незважаючи на загальну естетичність, відсутність чіткого розділення між ілюстраціями та текстом давала враження незавершеності. В №2 – не вдало підбрано колір для тексту. Але в №1 дуже близько по корінця. Буде літера О попадати на згин. Було обрано обкладинку №3.

Рисунок 3.4 – Перший стиль обкладинки в сучасному стилі

Для розробки варіантів обкладинки №4-№6 використано яскраві квіткових мотивів, що асоціювалися з українською тематикою, петриківським розписом (рис. 3.5). Всі обкладинки виглядають жваво та колоритно, мають сучасний мінімалістичний дизайн з акцентом на великі квіткові елементи. Однак були й недоліки: деяка перевантаженість деталями могла відволікати від основного тексту, а занадто мінімалістичний підхід робив деякі обкладинки менш виразними у порівнянні з іншими варіантами. Було обрано другу обкладинку, серед розроблених варіантів найбільш вдалим, гармонійно довершеним визначено варіант №5.

Рисунок 3.5 – Другий стиль обкладинки з стилізованими квітами

Варіанти обкладинок №7-№9 (рис. 3.6), містять портрет Остапа Вишні та геометричних елементів, що додають динаміки композиції. Оптимальна компоновка фотографії та графічних елементів створюють відчуття професійності та гармонії. Використання фото Остапа Вишні в поєднанні з чистими лініями створюють привабливу обкладинку також шрифт Times New Roman дає легкість обкладинці. Однак в цьому стилі потрібно було уникати консервативності та старомодності, а також важкості композиції через насиченість деталей та геометричних елементів. Серед цих варіантів найбільш досконалим є варіант №3

Рисунок 3.6 - Третій стиль обкладинки з використанням фото

Таким чином, після детального аналізу було обрано по одній найкращій обкладинці з кожного набору, зважаючи на їх естетичні та функціональні переваги. Вони забезпечують гармонійне поєднання сучасного дизайну, тематичної відповідності та привабливості, що робить їх ідеальними для збірника творів Остапа Вишні "Лист із села".

З трьох обкладинок, представлених у другому турі вибору, було обрано оранжеву обкладинку як найкращу. Це рішення було прийняте з кількох причин. По-перше, оранжева обкладинка вирізняється своєю яскравістю, що привертає увагу читачів і створює позитивне та тепле враження, важливе для залучення потенційних читачів. По-друге, використання квіткових мотивів, зокрема маків, підкреслює українську тематику збірника. Оранжевий колір додає обкладинці національного колориту та асоціюється з багатою культурною спадщиною України. Нарешті, обкладинка поєднує врівноважений стиль з акцентом на великі квіткові елементи, що додає сучасності та не перевантажує композицію деталями. Це забезпечує гармонійне поєднання естетики та функціональності. Таким чином, обкладинка №5 була обрана як найкраща завдяки своїм естетичним та тематичним перевагам, з легко читаємою назвою за рахунок шрифту Times New Roman та вдалого розміщення назви по правому краю що робить її ідеальною для збірника творів Остапа Вишні "Лист із села".

Підсумком було розроблено ряд ескізів для всіх художніх аспектів ілюстрацій у книзі, включаючи тип ілюстрацій, їх можливе кольорове виконання, варіанти буквиця елементів, рамок для тексту та обкладинок. Після ретельного розгляду вирішено використовувати чорно-білі ілюстрації у стилі ліногравюри, відмовитися від буквиця елементів та рамок через їх невідповідність загальній композиції. З трьох варіантів обкладинок обрано № 5 за її яскравість і збалансований дизайн, узгодженість з українським стилем, зокрема гумористичного характеру.

3.3 Обґрунтування розробки головної ідеї дизайну збірки творів

При верстці збірки творів Остапа Вишні "Лист із села" було розроблено кілька стилів тексту, щоб забезпечити гармонійне поєднання ілюстрацій з текстом. Були розроблені стилі для основного тексту, заголовків, підзаголовків, а також для віршів та передмови (рис. 3.7).

Був розроблений набір стилів тексту для різних видів тексту: віршів, передмови, основного тексту, заголовків і підзаголовків, кожен з яких потребував індивідуального підходу.

Для основного тексту обрано шрифт Minion Pro з кеглем 11 пт та інтерліньяжем 13 пт для зручного читання великих обсягів тексту. Для поділу абзаців використовувалися відступи першої строки на 5 мм.

Для заголовків обрано шрифт Minion Pro з кеглем 14 пт та інтерліньяжем 16 пт. Відступи абзацні складають 20 мм зверху та 2 мм знизу, а текст центрується по середині для чіткого розділення творів і заголовків, щоб вони не зливались з основним текстом.

Підзаголовки написані шрифтом Minion Pro з кеглем 12 пт та інтерліньяжем 14 пт, прописними літерами. Абзацні відступи складають 4 мм зверху та 2 мм знизу, для чіткого розділення творів та заголовків і підзаголовків, щоб було видно, де починається новий твір. Цей класичний антиквений шрифт ідеально підходить для довгих текстів, забезпечуючи високу читабельність та естетичність.

Для віршів використовувався шрифт Times New Roman, курсивом, розміром 12 пт та інтерліньяжем 11 пт. Цей шрифт, добре відомий своєю універсальністю та елегантністю, допомагає виділити ці частини тексту, додаючи їм вишуканості та стилю. Абзацний відступ для віршів складав 20 мм, з відступом до рядка 1 мм, щоб кожна строка могла легко читатися.

Для передмови використовувався шрифт Times New Roman, курсивом, розміром 10 пт та інтерліньяжем 13 пт. Шрифт зроблений менше, щоб читач

трохи більше зосередився при читанні цих рядків, і вони краще запам'ятовувалися. Абзацний відступ становить 5 мм.

Макет сторінок має стандартний формат А5 (148 мм х 210 мм) з полями: верхнє та нижнє поле по 20 мм, внутрішнє поле 20 мм, а зовнішнє - 15 мм. Колонцифри розташовуються на верхньому полі сторінок з вирівнюванням по зовнішньому краю, що полегшує навігацію по книзі.

Ілюстрації, органічно інтегровані в текстовий блок і виконані в стилі, який відповідає загальній концепції книги. Вони розміщені таким чином, щоб не відволікати увагу від основного тексту, але водночас доповнювати та підкреслювати ключові моменти твору. Лаконічні та зрозумілі з першого погляду, ці ілюстрації виконані в техніці ліногравюри або літогравюри, що додає їм художньої виразності.

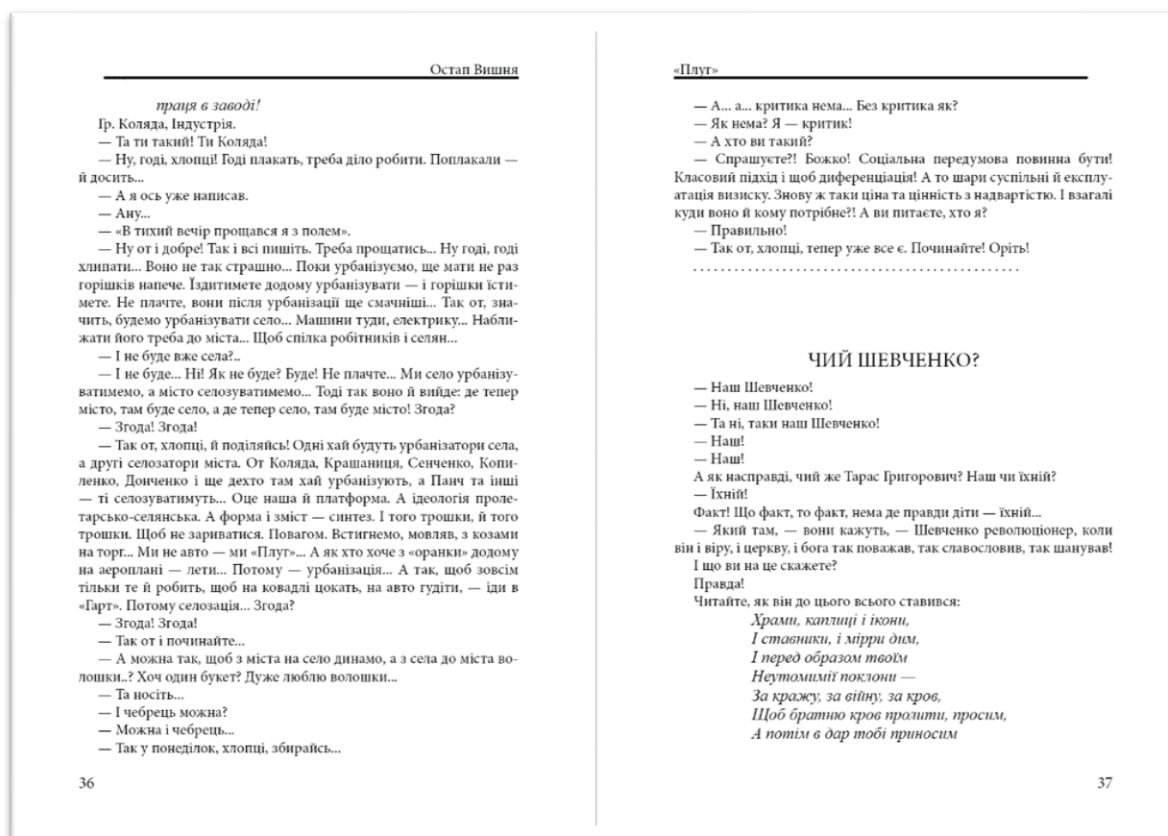

Рисунок 3.7 – Застосування різних стилів абзаців в тексті

Загалом, такий підхід до типографіки дозволив створити гармонійне та зручне для читання оформлення збірника, яке підкреслює особливості кожного текстового блоку та доповнює ілюстрації, що супроводжують твори Остапа Вишні (рис. в.5).

Після визначення основної концепції, стилю обкладинки, змісту та структури збірника було приступлено до компоновки ілюстрацій у текстових блоках за вже розглянутим способом. Ілюстрації створювалися відповідно до обраної тематики та естетики збірника, забезпечуючи гармонійне поєднання з текстом. Були розроблені кілька варіантів ескізів, зокрема можливі типи ілюстрацій. Ці ескізи були виконані за допомогою векторного графічного редактора, що забезпечить високу якість друку та узгодженість візуального стилю книги. Після цього було приступлено до компоновки ілюстрацій за вже розглянутим способом в текстовому блоці (рис.3.8), що дозволило забезпечити єдність стилю та зручність для читача.

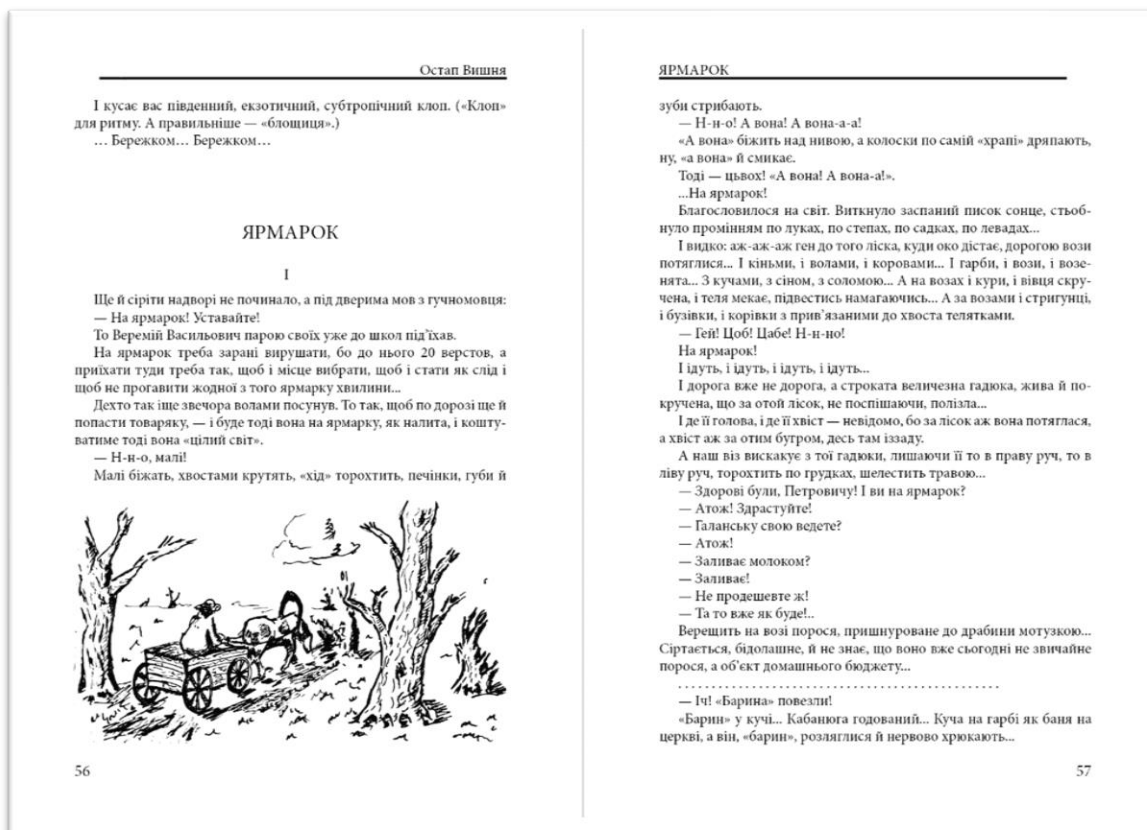

Рисунок 3.8 – Ілюстрація в веб варіанту збірника

Збірник буде мати матову м'яку обкладинку, з склеєним блоком аркушів, що робить його зручним у повсякденному використанні. Формат збірника буде А5, що робить його компактним та зручним для перенесення.

Після аналізу трьох різних стилів обкладинок було обрано один кінцевий варіант, який надалі був доопрацьований та створений у для двох сторін – варіант №5. Було ретельно продумано поля для тексту та розміщення інформації про автора з короткою біографією, що має привабити читачів (рис. 3.9).

Обкладинка має яскравий оранжевий колір і приємні графічні елементи, що виділяють її на полицях магазину. Крім того, вона забезпечує легке читання назви збірника та імені автора. В таких випадках ім'я знаменитого автора виступає своєрідною другою обкладинкою, привертаючи увагу потенційного читача (рис. в.2).

Рисунок 3.9 – Кінцевий варіант обкладинки до збірника

При розробці обкладинки збірника творів Остапа Вишні було використано шрифт Times New Roman. Ім'я автора на обкладинці виконано більшим кеглем розміром 60 пунктів, що дозволяє йому виступати на передній план та привертати увагу читача. Назва книги, набрана тим самим шрифтом, має менший

розмір – 24 пункти, що створює гармонію між текстовими елементами та забезпечує чіткість і виразність загального дизайну.

Загальний дизайн книги, включаючи вибір шрифтів, відступів, інтерліньяжу та ілюстрацій, покликаний задовольнити потреби та очікування цільової аудиторії - підлітків від 14 років та дорослих читачів. Він забезпечує зручність читання, привабливість зовнішнього вигляду та відповідність сучасним тенденціям у видавничій справі

В кінцевому підсумку, вибір дизайну та матеріалів для книги повинен відповідати потребам та очікуванням цільової аудиторії, а також вигідно відрізнитися від конкурентів на ринку, надаючи книзі конкурентну перевагу. Для підлітків та дорослих читачів важливо, щоб текст був легким для читання, а ілюстрації були лаконічними та привабливими. Це забезпечить книгу популярністю та успіхом серед цільової аудиторії.

ВИСНОВКИ

В результаті огляду типології книжкових видань встановлено, що збірка творів Остапа Вишні відноситься до літературно-художніх видань. Особливостями таких видань є використання творчих ілюстрацій, виконаних у художніх техніках, які сприяють створенню відповідної атмосфери твору, уявленню про персонажів та місце подій. Вимогами до оформлення літературно-художніх видань є відповідність віковій аудиторії читачів, читабельний шрифт, зрозуміла компоновка збірки, дотримання ієрархії тексту, відповідність стилю виконання ілюстрацій тематиці та стилістиці творів.

Встановлено, що літературно-художнє видання складається з обкладинки, титульної сторінки, інформаційної сторінки, змісту, основного тексту, ілюстрацій, абеткового покажчика та інших додаткових елементів, що сприяють кращому розумінню та навігації по книзі. Обкладинка є першим візуальним елементом, який бачить читач, і повинна відображати загальну тематику та атмосферу книги. Титульна сторінка містить назву твору, ім'я автора та, можливо, логотип видавництва.

Було проаналізовано дизайн друкованих видань творів Остапа Вишні різних часів: радянської епохи та часів незалежності України. В результаті аналізу виявлено, що сучасні збірники мають якісну верстку, але в них відсутні ілюстрації, на відміну від більш старих видань.

Збірка творів Остапа Вишні «Лист з села» орієнтована на читачів-підлітків та дорослу аудиторію. В збірку включено такі твори: "Лист із села", зокрема: "Лист із села", "Усипка, утечка, усушка й утруска", "Газета – дуже велике діло", "Як ми колись учились", "Село — книга", "Ох, і лікували нас", "Плуг", "Чий Шевченко?", "Сон кобили вороної", "Крим", "Море", "Бережком!.. Бережком!", "Ярмарок", "Сільська юстиція", "Моя автобіографія", "Великомученик Остап Вишня", "Відкриття охоти", "Лисиця", "Заєць", "Бекас", "Вовк", "Лось", "Гагара", "Все життя з Гоголем", "Отак і пишу", "Нещасне кохання".

Для розробки ілюстрацій збірки "Лист із села" була сформована концепція, яка передбачає передачу легкості, життєрадісності та гумору, що є характерними для творчості Остапа Вишні. Стиль збірки поєднує традиційне українське мистецтво з сучасними дизайнерськими підходами. Ілюстрації виконані в техніці ліногравюри в стилі карикатури (наброску), що підтримує гумористичну атмосферу творів.

Було розроблено 19 ілюстрацій, що ввійшли в збірник. Вони ілюстрували такі твори, як "Ярмарок", "Чий Шевченко?", "Лист із села", "Заєць", "Село — книга", "Бекас", "Нещасне кохання", "Ох, і лікували нас", "Лось", "Гагара", а також есе на початку збірника "Усмішки долі Остапа Вишні".

Обкладинка збірки містить елементи петриківського розпису у вигляді рослинного квіткового орнаменту. Петриківський розпис віддзеркалює духовну єдність людини з природою, ідею циклічності життя. За основу дизайну було взято молодий мак, виконаний у помаранчевих тонах. Цей вибір символізує молодість, життєву силу та красу, що перегукується з темами творів Остапа Вишні. Використання елементів Петриківського розпису надає обкладинці яскравості та автентичності, відображаючи багатство української культури та мистецтва.

На обкладинці збірки творів Остапа Вишні було використано шрифт Times New Roman. Для основного тексту збірки використано шрифт Minion Pro розміром 11 пунктів, підзаголовки набрані шрифтом Minion Pro 12 пт. В збірці також використані різні стилі тексту для віршів, передмови.

Збірка творів Остапа Вишні зверстана у форматі А5 з внутрішнім оформленням полями: верхнім і нижнім - по 20 мм, внутрішнім - 20 мм, зовнішнім - 15 мм. Кожна сторінка має колонтитули з інформацією про назву розділу та ім'я автора. Структура збірки включає титульний аркуш, інформаційний лист, есе "Усмішки долі Остапа Вишні", що містить інформацію про автора, цитата Остапа Вишні після якої ідуть 26 творів і вкінці зміст.

Збірку творів виконано в матеріалі, для текстового блоку використано білий офісний папір 80 г/м². Цей тип паперу забезпечує високу якість друку

тексту та ілюстрацій, а також приємний на дотик матеріал для читача. Тип зшивання обрано скріплення на клеї, що прекрасно підходить з естетичної точки зору. Це забезпечує акуратний вигляд збірника. Тип обкладинки – м'яка матова, яка є більш економічним варіантом у порівнянні з твердою обкладинкою, але при цьому зберігає естетичний вигляд та зручність для читача.

Етапи виконання кваліфікаційної роботи представлені на банері. Фотографія банера розміщена в додатку Г (рис. Г.1).

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. (Майже) Повний список книжкових тропів та все, що про них треба знати. URL: <https://ridna-mova.com/mayge-povniy-spisok-knigkovih-tropiv-ta-vse-shcho-pro-nih-treba-znati.html> (дата звернення:01.05.2024)
2. Особливості розробки дизайну сучасної дитячої літератури. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0b9541fe-87de-454b-aa48-bfa90d8bbfce/content> (дата звернення:29.04.2024)
3. Художньо-естетичні особливості дитячої книжкової ілюстрації. URL: https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/35/220-233_Tokar.pdf (дата звернення:2.05.2024)
4. Книжна графіка. Будова книги. Буквиця та шрифти Стебівка Н.В. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-knizhkova-grafika-budova-knizhki-bukvicya-ilyustraciya-shrifti-vigotovlennya-miniatyurno-knizhechki-moe-ditinstvo-abo-miy-rodovid-262190.html> (дата звернення:18.05.2024)
5. А. І. Власюк, Р. С. Белзецький. ОСНОВИ РЕДАГУВАННЯ, КОРЕКТУРИ ТА ВЕРСТКИ ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ - Вінниця, ВНТУ, 2015 39 с, 55 с.
6. Нові тенденції оформлення ілюстрованих видань художньої літератури в Україні. URL: <https://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/39-dev-yata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-konferentsiya/127-novi-tendentsiji-oformlenya-ilyustrovanikh-vidan-khudozhnoji-literatupi-v-ukrajini> (дата звернення:1.05.2024)
7. LAYOUT DESIGN AND TYPESETTING TIPS, Meg Reid. URL: <https://99designs.com/blog/tips/book-layout-design-typesetting-tips/> (дата звернення:12.05.2024)
8. Як вибрати папір для друку? Студія HappyPen. URL: happypen.com.ua/uk/blog/kak-vybrat-bumagu-dlya-pechat (дата звернення:11.05.2024)

9. Книгодрукування в Стародавньому Китаї.
URL: <https://moyaosvita.com.ua/geografija/knigodrukuvannya-v-starodavnomu-kita%D1%97/> (дата звернення: 18.05.2024)
10. Історія дизайну й типографіки Франції 15-20ст. URL: доступу <https://www.scribd.com/document/629895902/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%B%D1%80%D1%96%D1%8F-%D0%B4%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D1%83-%D0%B9-%D1%82%D0%B8%D0%BF%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B8> (дата звернення: 22.05.2024)
11. Chanelle Pickens. Best Book Arts Degrees in Library Science for 2022. What is the "Book Arts" program area as it relates to library science? URL: <https://www.librarysciencedegrees.org/programs/book-arts> (дата звернення: 11.05.2024)
12. Розвиток літератури і книгодрукування в Україні та стан освіти у XVI-XVIII ст. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11057/> (дата звернення: 17.05.2024)
13. Вікіпедія. Книжкова ілюстрація. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BD%D0%B8%D0%B6%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D1%96%D0%BB%D1%8E%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F (дата звернення: 11.05.2024)
14. Історія виникнення книги або як книга стала книгою. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-istoriya-viniknennya-knig-83641.html> (дата звернення: 11.05.2024)
15. Сучасна ілюстрація. Видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» Новік Ганна Володимирівна, Зємцова Поліна Олексіївна 2021 22 с, 63 с.
16. І. Андрющенко, О. Стрибайло. Навчальний посібник по ілюструванню О. Пушкар. Харків. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015 11 с, 44 с.
17. Воннегут К. – Галапагос. - Чернівці, «Книги XXI», 2017 52-53 с
18. Lytvynenko O. Children's book in multimedia environment: the current state and prospects of various scroll: autoref. thesis for obtaining sciences. candidate

degree of social sciences of communications: 27.00.03. O. O. Lytvynenko; Hark. state Acad. cultures - Kh., 2011. – 14с.

19. Makarova I.O. Computer graphics in book illustration. Herald of the Adygea State stven university. Series 2: Philology and art breeding 2011. No. 4. P. 122-123.

20. Mayovets A. Illustrating children's books artists who graduated from the Ukrainian Academy of Arts karstva of the last quarter of the 20th century: artistic and technical experience night performance. A. Mayovets. Folklore sew. - 2013. - No. 4. - P. 250-251с.

21. Melnyk. Computer graphics in modern book illustration: problems of technique and style O. Melny.Scientific notes of the Ternopil National Volodymyr National Pedagogical University Hnatyuk Ser. Art history. – 2015. – No. 1 (Iss.33). - P. 57-61с.

22. Книжна ілюстрація як вид графічного мистецтва. URL: https://www.researchgate.net/publication/354204588_Knizkova_ilustracia_ak_vid_graficnogo_mistectva (дата звернення: 2.03.2024)

23. Ілюстрація та нові способи її створення. URL: <https://studfile.net/preview/7425432/page:3/> (дата звернення:18.05.2024)

24. Вікторія Цибульська. Елементи конструкції книги. URL: <https://publisher.tsybulska.com/elementy-konstruktsii-knyhy/> (дата звернення:11.05.2024)

25. Вишня Остап — повні тексти творів: Моя автобіографія, "Самостійна дірка" (1945), "Весна-красна" (1949), "Вишневі усмішки" (1950), "Мудрість колгоспника" (1952), "А народ війни не хоче" (1953), "Великі ростіть" (1955) та ін. . URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/author.php?id=17> (дата звернення:29.04.2024)

26. Андрій Костюченко. «Усмішки» долі Остапа Вишні. URL: <https://posestry.eu/zhurnal/no-34/statya/usmishki-doli-ostapa-vishni> (дата звернення:24.05.2024)

27. Вірусний Остап Вишня! Це значно крутіше за цитати з радянського кіно. URL: <https://yedyni.org/virusnyj-ostap-vyshnya-cze-znachno-krutishe-za-czytaty-z-radyanskogo-kino/> (дата звернення:24.05.2024)